

ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αγροτουρισμός,

Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί

ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

ΤΟΡΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ Α.Μ. 4649
Επιβλέπων καθηγητής: ΓΙΑΝΝΟΥΛΙΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2014

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	3
Abstract	4
Κεφάλαιο 1 – Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο 2 - Εναλλακτικός Τουρισμός – Μορφές και Αγροτουρισμός	7
2.1 Έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού	7
2.1 Μορφές Τουρισμού	8
2.3 Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού	9
2.4 Αγροτουρισμός	11
2.4.1 Η Ψυχολογία του Τουρισμού	13
2.4.2 Τουρισμός και Περιφέρεια	13
2.4.3 Η Προσπάθεια Ανάπτυξης του Αγροτουρισμού στην Περιφέρεια	15
2.4.4 Η Χρησιμότητα Εφαρμογής μιας Άρτιας Τουριστικής Πολιτικής 16	
2.4.5 Προγραμματισμός της Τουριστικής Ανάπτυξης στην Περιφέρεια	19
Κεφάλαιο 3 – Αναπτυξιακά Προγράμματα Αγροτουρισμού	22
3.1 Μεσογειακά Προγράμματα	22
3.2 Περιφερειακά Προγράμματα	23
3.3 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες	24
Κεφάλαιο 4 – Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί – Διεθνής Εμπειρία	26
4.1 Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Ιταλία	26
4.2 Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Γερμανία	27
Κεφάλαιο 5 – Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα	28
5.1 Η Έννοια της Συνεταιριστικής Ιδέας	28
5.2 Νομικό Πλαίσιο	29
Κεφάλαιο 6 – Ανάλυση Έρευνας	33
6.1 Στόχοι Έρευνας	33
6.2 Πρωτογενής και Δευτερογενής Πηγές	33
6.3 Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου	33
6.4 Παράθεση Έρευνας	34
Κεφάλαιο 7 ^ο – Συμπεράσματα – Προτάσεις	46
Βιβλιογραφία	49
Παράρτημα Νο.1 – Ερωτηματολόγιο Έρευνας	52

Περίληψη

Σκοπός της παρούσης μελέτης, κρίνεται η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων που σχετίζονται με την καταγραφή των απόψεων ατόμων νέων σε ηλικία, σχετικά με την ανάπτυξη εσωτερικού τουρισμού νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών*. Οι συγκεκριμένοι ερωτηθέντες κατοικούν στη πόλη της Αθήνας. Για το σκοπό, εκτός της βιβλιογραφικής ανάλυσης που επιτελείται, πραγματοποιείται και σχετική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου και του στατιστικού εργαλείου EXCEL και με απώτερο στόχο να αποτυπωθούν οι απόψεις των πενήντα (50) ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Τέλος, σημειώνεται πως η παρούσα μελέτη διαχωρίζεται αντίστοιχα σε έξι (6) αντίστοιχα κεφάλαια, όπου στο μεν πρώτο αναφέρονται τα εισαγωγικά στοιχεία και ο σκοπός του θέματος, στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται και παρουσιάζεται ο Εναλλακτικός Τουρισμός και οι Μορφές του Αγροτουρισμού, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται και αναλύεται η περίπτωση των αναπτυξιακών προγραμμάτων αγροτουρισμού, στο τέταρτο οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, στο πέμπτο η διεθνής εμπειρία και οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα και τέλος στο έκτο κεφάλαιο η έρευνα της παρούσης εργασίας.

Abstract

Major purpose of student in particular dissertation, it is actually to present and analyse the details concerned to the views of young people about the development of internal tourist activities in field of Agro-Tourism for the operation of Agrotouristic Cooperatives. Particular persons who attended the research, they live in area of Athens. For such purpose, except the bibliographic way of data collection, it is used the EXCEL technique so as to analyze the results of the research in the sample of fifty (50) people.

Finally, it is mentioned that specific dissertation is divided into six (6) chapters, where at first are mentioned the introductory details as also the scope of theme analysis, in second chapter is mentioned the kind of Alternative Tourism and the various forms of Agro-Tourism, in third chapter the case of programs contribute to the development of Agro-Tourism, in fourth chapter the Agro-Touristic Cooperatives, in fifth chapter the international experience and the operation of such cooperatives in Greece and finally in sixth chapter, the kind of research of specific dissertation.

Κεφάλαιο 1 – Εισαγωγή

Ο Αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο. Ουσιαστικά αποτελεί την παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που αποσκοπεί στην οικονομική και την κοινωνική αναβάθμιση των αγροτικών περιοχών και γενικότερα της υπαίθρου, με την ανάδειξη και στήριξη (Βελισσαρίου, 2002)

- της ήπιας και μικρής κλίμακας προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών
- της τοπικής αγροτικής παραγωγής
- της δημιουργίας και εμπορίας παραδοσιακών προϊόντων
- του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου της κάθε περιοχής

Αναφορικά με την παρουσίαση και ανάλυση του συγκεκριμένου θέματος, σημειώνεται σχετικά πως σκοπός της παρούσης μελέτης, κρίνεται η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων που σχετίζονται με την Οργάνωση του Μηχανογραφικού Συστήματος σε Ξενοδοχείο. Για το σκοπό, εκτός της βιβλιογραφικής ανάλυσης που επιτελείται, πραγματοποιείται και σχετική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου και του στατιστικού εργαλείου EXCEL και με απώτερο στόχο να αποτυπωθούν οι απόψεις εξήντα (60) ξενοδοχοϋπαλλήλων αναφορικά με την επιρροή του Μηχανογραφικού Συστήματος της επιχείρησής τους και τις μελλοντικές κινήσεις τους για σχετική ανάπτυξη και κυρίως διαβίωση στην αγορά των ξενοδοχείων.

Σκοπός της παρούσης μελέτης, κρίνεται η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων που σχετίζονται με την καταγραφή των απόψεων ατόμων νέων σε ηλικία, σχετικά με την ανάπτυξη εσωτερικού τουρισμού νέων για ***Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών***. Οι συγκεκριμένοι ερωτηθέντες κατοικούν στη πόλη της Αθήνας. Για το σκοπό, εκτός της βιβλιογραφικής ανάλυσης που επιτελείται, πραγματοποιείται και σχετική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου και του στατιστικού εργαλείου EXCEL και με απώτερο στόχο να αποτυπωθούν οι απόψεις των πενήντα (50) ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Η έρευνα για να είναι αποτελεσματική, συλλέγει ποιοτικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται σχετικά στην έννοια και το φαινόμενο του αγροτουρισμού και της

ανάπτυξης των αγροτουριστικών συνεταιρισμών καθώς και ποσοτικά στοιχεία από μεγάλα δείγματα του πληθυσμού-στόχου, μέσω του δομημένου ερωτηματολογίου. Η ποσοτική έρευνα συχνά χρησιμοποιείται για να επαληθεύσει τα ευρήματα της ποιοτικής έρευνας. Οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες μέθοδοι της ποιοτικής έρευνας είναι οι προσωπικές συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο με τους ερωτώμενους, οι προσωπικές συνεντεύξεις σε κεντρικά σημεία, στο δρόμο, στο χώρο εργασίας, αλλά και οι τηλεφωνικές, οι ταχυδρομικές έρευνες και συνεντεύξεις μέσω Internet. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, χρησιμοποιείται η περίπτωση του ερωτηματολογίου.

Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη μέθοδο του αυτοσυμπληρούμενου ερωτηματολογίου από τους 50 άτομα ηλικίας 18-30 ετών και οι οποίοι συμμετείχαν στην συγκεκριμένη έρευνα. Στόχος της διεξάγουσας της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο να είναι σαφές και χωρίς αοριστίες. Η φοιτήτρια διασφαλίζει την ανωνυμία των ερωτώμενων για να εξασφαλίσει την ειλικρίνειά τους. Ακόμα στους ερωτώμενους συμμετέχοντες δόθηκαν σαφείς οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου για διευκόλυνση στη συμπλήρωσή του. Τα ερωτηματολόγια που παραδόθηκαν στους 50 ερωτηθέντες ηλικίας 18-30 ετών και αποτελούνταν από κλειστού τύπου ερωτήσεων.

Τέλος, σημειώνεται πως η παρούσα μελέτη διαχωρίζεται αντίστοιχα σε έξι (6) αντίστοιχα κεφάλαια, όπου στο μεν πρώτο αναφέρονται τα εισαγωγικά στοιχεία και ο σκοπός του θέματος, στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται και παρουσιάζεται ο Εναλλακτικός Τουρισμός και οι Μορφές του Αγροτουρισμού, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται και αναλύεται η περίπτωση των αναπτυξιακών προγραμμάτων αγροτουρισμού, στο τέταρτο οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, στο πέμπτο η διεθνής εμπειρία και οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα και τέλος στο έκτο κεφάλαιο η έρευνα της παρούσης εργασίας.

Κεφάλαιο 2 - Εναλλακτικός Τουρισμός – Μορφές και Αγροτουρισμός

2.1 Έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού

Αποτελεί μια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης ή/και πολυδραστηριότητας η οποία λαμβάνει χώρα στο ύπαιθρο ή σε αγροτικές περιοχές (Βαρβαρέσου, 2005). Είναι η μορφή εκείνου του τουρισμού η οποία αποτελεί και μια παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σαν σκοπό έχουν την αναβάθμιση των περιοχών αυτών καθώς και την οικονομική στήριξη αυτών μέσω (Κοκκώσης, Τσάρτας, 2005) :

- Της ήπιας και μικρής κλίμακας προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών
- Της τοπικής αγροτικής παραγωγής
- Της δημιουργίας και εμπορίας παραδοσιακών προϊόντων
- Του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου

Ο εναλλακτικός τουρισμός παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις μέρες μας αφού απευθύνεται σε επιχειρήσεις οι οποίες έχουν την έδρα τους στη ύπαιθρο, σε αγροτικές περιοχές και σχετικά καταλύματα. Στις επιχειρήσεις αυτές υπάρχουν παραδοσιακά εστιατόρια, καφενεία, παραγωγοί και έμποροι τοπικών προϊόντων. Επίσης υπάρχουν μουσεία κάθε είδους και διάφοροι πολιτιστικοί σύλλογοι όπως ορειβατικοί, φυσιολατρικοί, γυναικείοι, αγροτικοί, τοπική αυτοδιοίκηση και σχολεία. Με αυτό τον τρόπο και σύμφωνα με τις προσδοκίες των επιχειρηματιών, αναπτύσσεται μια αγροτουριστική δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές η οποία φέρνει οφέλη οικονομικά και προσωπικά (Ζαχαράτος, Τσάρτας, 2008).

Η σχέση αλληλοβοήθειας που υπάρχει ανάμεσα σε αυτούς τους επιχειρηματίες αλλά και με τους τουρίστες, είναι σημαντική και ειδικότερα από τη στιγμή που ο κάθε επισκέπτης σε αυτές τις περιοχές αποτελεί έναν θαυμαστή και φίλο, έναν ταξιδιώτη που σαν σκοπό έχει να θαυμάσει την ομορφιά των τόπων και να έχει μια ήρεμη και ήσυχη ανάπαυλα κάποιων ημερών από την πολυτάραχη ζωή του. Η φυσική κληρονομιά των τόπων διακοπών είναι ξεχωριστή και μοναδική. Ο εναλλακτικός τουρισμός διαθέτει μια διαφορετική φιλοσοφία η οποία εστιάζεται σε

μια ανθρώπινη, διαπροσωπική και άμεση σχέση στους κατοίκους της περιοχής και στους επισκέπτες.

Έτσι είναι πολύ σημαντικό, κάθε τουρίστας να βρεθεί σε επαφή με τη φύση, την καλλιέργεια της γης, την περισυλλογή του καρπού και με τους κατοίκους. Πολλά από τα ήθη και έθιμα αυτών των τόπων γίνονται γνωστά όπως και κάποιες από τις καθημερινές εργασίες των κατοίκων. Όπως ο αργαλειός, το κέντημα, η παρατήρηση των ζώων, των πουλιών, το κρασί, το τσίπουρο, η αίσθηση του τρύγου, η χρήση του κρόκου, η γεύση του μελιού και η συλλογή μανιταριών.

Ένας άλλος σκοπός του εναλλακτικού τουρισμού είναι και ο τρόπος με τον οποίο ο κάθε επισκέπτης θα γνωρίσει και θα περπατήσει σε δασώδη μονοπάτια. Θα γνωρίσει ορμητικά ποτάμια και θα γνωρίσει τα φυσικά τοπία του τουριστικού προορισμού. Η δυνατότητα που δίνεται για αθλητικές δραστηριότητες στη φύση, είναι επίσης σημαντική. Η ξενάγηση σε εκκλησίες και μοναστήρια μοναδική, τα αρχαιολογικά ευρήματα σημαντικά και ο καθημερινός τρόπος ζωής ή η συμμετοχή σε πανηγύρια και εκδηλώσεις μοναδική εμπειρία.

2.1 Μορφές Τουρισμού

Ο τουρισμός στις μέρες μας διαχωρίζεται σε έξι (6) βασικές κατηγορίες ως εξής (Ζαχαράτος, Τσάρτας, 2008):

- ❖ Μαζικός τουρισμός. Αναφέρεται σε μαζική συμμετοχή τουριστών, ανεξάρτητα από την τουριστική δραστηριότητα. Σε κρατήσεις μαζικού τουρισμού αναφέρεται το σύστημα GIT μέσα από το οποίο δίνονται ολοκληρωμένες και αλληλοεξαρτώμενες υπηρεσίες ή πακέτα που αναφέρουν τόπο προορισμού, μεταφορικά μέσα και κατάλυμα.
- ❖ Ατομικός τουρισμός. Είναι το ακριβώς αντίθετο είδος τουρισμού από τον μαζικό. Αφορά μεμονωμένα άτομα τα οποία έχουν αγοράσει τουριστικά πακέτα και οι ίδιοι διαχειρίζονται τις διακοπές τους. Σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει το σύστημα ΠΤ το οποίο και προσφέρει τουριστικά πακέτα σε μεμονωμένους τουρίστες. Τα πακέτα αυτά περιλαμβάνουν καταλύματα, τουριστικούς προορισμούς και μεταφορικά μέσα.

- ❖ Εσωτερικός τουρισμός. Πρόκειται για τον τουρισμό ο οποίος λαμβάνει χώρα στο εσωτερικό και μέσα στα φυσικά όρια μιας περιοχής.
- ❖ Εξωτερικός τουρισμός. Πραγματοποιείται από τουρίστες οι οποίοι εγκαταλείπουν τη χώρα τους για ένα χρονικό διάστημα και επισκέπτονται μια άλλη χώρα του εξωτερικού για καθαρά τουριστικούς λόγους.
- ❖ Συνεχής τουρισμός. Είναι η περίπτωση του τουρισμού εκείνου ο οποίος πραγματοποιείται σε όλη τη διάρκεια του χρόνου σε αντίθεση με τις υπόλοιπες μορφές τουρισμού. Οι δραστηριότητες αυτής της μορφής τουρισμού, επηρεάζονται από τις κλιματολογικές συνθήκες οι οποίες υπάρχουν σε κάποιες χώρες και οι οποίες σταματούν ανά διαστήματα. Οι πιο σημαντικές μορφές του συγκεκριμένου τουρισμού είναι ο καλοκαιρινός και ο τουρισμός παραχείμασης ή των χειμερινών σπορ.
- ❖ Εποχιακός τουρισμός. Το βασικό του χαρακτηριστικό είναι ότι δε διαρκεί όλο το χρόνο σε αντίθεση με τον εποχιακό τουρισμό ή το συνεχή τουρισμό. Οι κλιματολογικές συνθήκες επηρεάζουν τις δραστηριότητές του και για αυτό το λόγο και αναστέλλονται προσωρινά για κάποιο μικρό διάστημα. Οι πλέον βασικές μορφές αυτού του τουρισμού είναι ο γενικός τουρισμός το καλοκαίρι και ο τουρισμός παραχείμασης αλλά και ο τουρισμός των χειμερινών σπορ

2.3 **Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού**

Κάτω από αυτό το πρίσμα, ο κάθε επισκέπτης γίνεται κομμάτι του τόπου έστω και αν πρόκειται για λίγο και αποκτά γνώσεις γύρω από την περιοχή που πήγε. Ο εναλλακτικός τουρισμός πέρα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά έχει αποκτήσει και την ιδιότητα της μορφής αυτού του τουρισμού ο οποίος αναφέρεται στην αναζήτηση της αυθεντικότητας και της φυσικής επαφής, της άρνησης των απρόσωπων τουριστικών πακέτων και την αποφυγή κοσμικών παραλιών. Η εθελοντική εργασία μπορεί να γίνει κομμάτι των διακοπών και ταυτόχρονα δίνει την δυνατότητα να προστατεύεται το περιβάλλον και να γίνεται τρόπος ζωής. Βάσει των ανωτέρω λοιπόν, ορισμένες μορφές εναλλακτικού τουρισμού που εντοπίζονται στις μέρες μας, είναι οι εξής (Κοκκώσης, Τσάρτας, 2005):

- Αγροτουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός

- Ορειβατικός και περιπατητικός
- Τουρισμός υγείας
- Αθλητικός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Παράκτιος τουρισμός, παραποτάμιος, θαλάσσιος τουρισμός και τουρισμός των υδροβιότοπων
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Αστικός τουρισμός.

Ο μαζικός τουρισμός δεν μπορεί να αντικατασταθεί από τις παραπάνω μορφές τουρισμού, ειδικά δε από τον παραθαλάσσιο μαζικό τουρισμό. Απλά έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα και προσφέρει τη δυνατότητα για ανάπτυξη οικονομική και κοινωνική σε περιοχές περιφέρειας. Υπάρχουν και ορισμένες ειδικές μορφές τουρισμού οι οποίες ανήκουν στον εναλλακτικό τουρισμό και χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη κινήτρων για κάποια ειδική υποδομή. Ο εναλλακτικός τουρισμός προσφέρει τη δυνατότητα ενός διαφορετικού τρόπου διακοπών σε κάποιους ανθρώπους και έχει απόλυτη σχέση με τη προστασία της τοπικής κουλτούρας, τη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του ανθρωπογενούς καθώς και με την αποφυγή των υπηρεσιών του οργανωμένου τουρισμού (Βαρβαρέσου, 2005).

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να προσφέρει στους τουρίστες τις παρακάτω συναρπαστικές δραστηριότητες σε μια περιοχή:

- Κατάβαση ποταμού. Είναι μια δραστηριότητα με πολλές συγκινήσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα το οποίο αναφέρεται στη πρώτη κατάβαση στην Ελλάδα στον ποταμό Αχελώο περίπου στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Στις μέρες μας πλέον η δραστηριότητα αυτή γίνεται σε όλα τα ποτάμια της Ελλάδας και συγκεκριμένα από τις αρχές Νοεμβρίου μέχρι τις αρχές Ιουνίου.
- Rafting. Ο αριθμός των ανθρώπων που ασχολούνται σε αυτή τη δραστηριότητα αγγίζει τους 30.000. Η δραστηριότητα αυτή γίνεται ολοένα και πιο δημοφιλής. Δεν είναι τυχαίο ότι οι εταιρείες που τη διοργανώνουν ακολουθούν κανόνες ασφαλείας.

- Canoe. Διεξάγεται κυρίως σε λίμνες αλλά και σε ήρεμα περάσματα ποταμιών. Οι εταιρείες που το διοργανώνουν προσφέρουν και τον απαραίτητο εξοπλισμό. Η δραστηριότητα αυτή γίνεται όλο το χρόνο και προσφέρει στιγμές χαλάρωσης κοντά σε μοναδική γλωρίδα και δίνει επίσης και τη δυνατότητα παρατήρησης σπάνιων ειδών πουλιών και υδρόβιων ζωντανών.
- Ορειβασία. Είναι η πιο δύσκολη μορφή πεζοπορίας η οποία έχει ως στόχο τη κατάκτηση κάποιας κορυφής. Στη δραστηριότητα αυτή η απόσταση δεν είναι σημαντική. Το σημαντικό είναι ότι κάθε ώρα πρέπει να καλύπτονται 300 μέτρα υψομετρικής διαφοράς. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι κάποιος προκειμένου να ανέβει 1.000 μέτρα θα χρειαστεί 4 ώρες αν κάνει και κάποιες στάσεις.
- Πεζοπορία. Διακρίνεται σε απλή και ορεινή. Στην απλή, η μικρότερη απόσταση που διανύεται είναι 5 χιλ. Τα εδάφη στα οποία γίνεται έχουν μια μικρή κλίση και τα άτομα έχουν ελαφρύ εξοπλισμό. Στη δεύτερη κατηγορία διανύεται μια απόσταση 15-20 χιλ. και περίπου χρειάζονται 5-8 ώρες. Υπάρχει ειδικός εξοπλισμός. Η πεζοπορία γίνεται σε οποιοδήποτε βουνό και βασικά η υψομετρική διαφορά της διαδρομής είναι 500-600 μ.

2.4 Αγροτουρισμός

Η ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, ενδιαφέρει κυρίως φορείς και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ύπαιθρο και σε αγροτικές περιοχές όπως παραδοσιακά καταλύματα, παραδοσιακά εστιατόρια και καφενεία, παραγωγούς και εμπόρους τοπικών προϊόντων, επιχειρήσεις δραστηριοτήτων, μουσεία κάθε είδους, διάφορους συλλόγους όπως Πολιτιστικούς, Φυσιολατρικούς η Ορειβατικούς και Συνεταιρισμούς όπως Γυναικείους και Αγροτικούς, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τα σχολεία και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Όμως ενδιαφέρει επίσης τον κάθε κάτοικο και επαγγελματία της περιοχής στην οποία αναπτύσσεται μια Αγροτουριστική δραστηριότητα μιας και η ανάπτυξη του τόπου του θα έχει άμεσα οφέλη και στην προσωπική του πρόοδο και οικονομική ανάπτυξη (Σφακιανάκης, 2004).

Η άμεση αυτή αλληλεξάρτηση των επαγγελματιών μεταξύ τους καθώς και των τελευταίων με τον τουρίστα πηγάζει από το γεγονός ότι στον Αγροτουρισμό ο τουρίστας είναι επισκέπτης, φίλος, θαυμαστής του τόπου, είναι ένας «φιλοξενούμενος», ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του τόπου, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός (Βελισσαρίου, 2002).

Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο ο επισκέπτης να έρθει σε επαφή με τη φύση, με την καλλιέργεια της γης, την περισυλλογή του καρπού, με τους ανθρώπους της περιοχής. Ο επισκέπτης μαθαίνει να φτιάχνει στον αργαλειό, να κεντάει, να παρατηρεί τα ζώα και τα πουλιά, να δοκιμάζει το κρασί και το τσίπουρο, να συμμετέχει στην παραγωγή τους, να καταλαβαίνει τη σωστή ώρα του τρύγου, τη γεύση, το άρωμα, το χρώμα του κρασιού της περιοχής μας, τη χρήση του κρόκου, τη διαφορά στις ποικιλίες του μελιού, τη διαδικασία και επιλογή κατά την περισυλλογή των μανιταριών ή των κάστανων (Σφακιανάκης, 2004).

Με σκοπό να γνωρίσει καλύτερα τον τόπο θα πρέπει να περιηγηθεί στα δασώδη μονοπάτια, τις γαλήνιες λίμνες ή τα ορμητικά ποτάμια και γενικότερα σε ότι ιδιαίτερο υπάρχει η δυνατότητα να συναντήσει κανείς στο φυσικό τοπίο του τουριστικού του προορισμού. Το φυσικό αυτό τοπίο θα μπορούσε να συνδυαστεί με την δυνατότητα για αθλήματα περιπέτειας (extreme sports) καθώς και την ξενάγηση σε παλιές εκκλησιές και μοναστήρια, πέτρινα γεφύρια και αρχαιολογικά ευρήματα. Ιδιαίτερα σημαντική έτσι ώστε να εγκλιματιστεί πλήρως με την περιοχή και με τον καθημερινό τρόπο ζωής της ο τουρίστας είναι η συμμετοχή σε τοπικά πανηγύρια, γιορτές, έθιμα (Τσίτουρα, 2009). Με λίγα λόγια ο τουρίστας γίνεται μέλος, έστω και προσωρινά, αυτού του τόπου που επισκέφθηκε και μέσω ουσιαστικά των διακοπών του και τις ψυχαγωγίας του αποκτά γνώσεις για την περιοχή που επισκέφτηκε.

2.4.1 Η Ψυχολογία του Τουρισμού

Ο τουρισμός ως κοινωνικό φαινόμενο αποτελεί ένα χρονικό διάστημα απαλλαγής από τους καθιερωμένους καθημερινούς ρόλους που ο καθένας παίζει έντεκα μήνες το χρόνο και προσωπική εγκατάλειψή τους όπως για παράδειγμα η εγκατάλειψη του ρόλου της νοικοκυράς, του εργαζόμενου και διάφορους άλλους. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι αυτό μπορεί να επεκταθεί σε όλους τους κοινωνικούς ρόλους που παίζει ένα άτομο . Πιο συγκεκριμένα δεν είναι δυνατό να γίνεται λόγος για εγκατάλειψη του ρόλου του συζύγου ή του γονέα. Παρόλα αυτά όμως ακόμα και αυτοί υπάρχει η δυνατότητα να ‘παρακαμφτούν’ έστω και προσωρινά με την πραγματοποίηση διακοπών χωρίς παιδιά ή χωριστά για τα ζευγάρια (Τσίτουρα, 2009).

Πέραν της προσωρινής εγκατάλειψης των κοινωνικών ρόλων για το κάθε άτομο, ο τουρισμός ως κοινωνικό φαινόμενο προσφέρει και τη δυνατότητα αλλαγής του τρόπου παιξίματός τους για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα των διακοπών. Στη περίπτωση αυτή κάποιος μπορεί να δει γονείς τους οποίους οι επαγγελματικές υποχρεώσεις δεν τους επιτρέπουν την διαρκή ενασχόληση με τα παιδιά τους να το επιτυγχάνουν κατά την περίοδο των διακοπών. Τέλος, ο τουρισμός δίνει τη δυνατότητα ανακάλυψης νέων ρόλων που μέχρι τότε το άτομο δεν είχε τη δυνατότητα ή το χρόνο για να τους πραγματοποιήσει. Τέτοιες ενασχολήσεις μπορεί να είναι ο αθλητισμός ή η ανάγνωση ενός βιβλίου (Βελισσαρίου, 2002).

Ο τουρισμός επομένως δίνει τη δυνατότητα στο άτομο να απομακρυνθεί από την ρουτίνα της καθημερινότητας και την ψυχοσωματική καταπίεση που μπορεί να υφίσταται. Με αυτό τον τρόπο θα έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει νέες ενασχολήσεις και πλευρές της προσωπικότητας του τις οποίες θα προσπαθήσει να καθιερώσει και στην υπόλοιπη διάρκεια της ζωής του (Τσίτουρα, 2009).

2.4.2 Τουρισμός και Περιφέρεια

Ο Ν.Γ. Ηγουμενάκης στο βιβλίο του τουρισμό και ανάπτυξη προσπαθεί να αποδώσει το εννοιολογικό περιεχόμενο και τον ορισμό της οικονομικής περιφέρειας. Κι αυτό γιατί όσον αφορά το εννοιολογικό περιεχόμενο της οικονομικής περιφέρειας

επικρατεί κάποια σύγχυση, αφού δεν είναι λίγοι εκείνοι που πιστεύουν ότι αυτό είναι ταυτόσημο με εκείνο του οικονομικού χώρου. Η αντίληψη αυτή, βέβαια, κάθε άλλο παρά σωστή μπορεί να θεωρηθεί, γιατί πραγματικά υπάρχει κάποια ειδοποιός διαφορά μεταξύ των δυο πιο πάνω εννοιών (Βελισσαρίου, 2002).

Συγκεκριμένα η περιφέρεια από οικονομική άποψη, αποτελεί μια συνεχόμενη και γεωγραφικά προσδιορισμένη έκταση, ενώ ο χώρος από την ίδια άποψη, αποτελεί τμήμα του γεωγραφικού χώρου, που κυριαρχείται από οικονομικές μεταβλητές και το οποίο είναι απαραίτητο για την ικανοποίηση των αναγκών ή επιθυμιών. Οι ξενοδοχειακές μονάδες, για παράδειγμα, μιας τουριστικής επιχείρησης, που βρίσκονται διασπαρμένες σε διάφορα γεωγραφικά σημεία ενός κράτους, αποτελούν τον οικονομικό χώρο. Επειδή, όμως, δεν έχουν το χαρακτηριστικό της συνέχειας δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν οικονομική περιφέρεια (Τσίτουρα, 2009).

Με βάση όσα εκτέθηκαν πιο πάνω, θα μπορούσε η οικονομική περιφέρεια ή απλά περιφέρεια να οριστεί σαν μια δυναμική και συνεχόμενη γεωγραφική ενότητα, που τα συστατικά της στοιχεία μεταβάλλονται στη διάρκεια του χρόνου και επηρεάζουν τα όρια της (Σφακιανάκης, 2004).

Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι το περιφερειακό πρόβλημα εμφανίζεται με διαφορετική μορφή και ένταση. Στην πραγματικότητα όλες οι περιφέρειες χαρακτηρίζονται από ένα μικρό ή μεγάλο βαθμό προβληματικότητας, που για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά πρέπει οπωσδήποτε να εφαρμοστεί μια ανάλογη περιφερειακή πολιτική. Έτσι, λοιπόν, οι αναπτυγμένες περιφέρειες, για παράδειγμα, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα οργάνωσης του χώρου, αποκέντρωσης των οικονομικών δραστηριοτήτων και προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και άλλα. Οι φθίνουσες περιφέρειες, πάλι, έχουν ανάγκη ενίσχυσης της οικονομίας τους με νέες δυναμικές οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες θα τις βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της αδυναμίας τους να αναπτυχθούν αυτοδύναμα λόγω ανεπάρκειας φυσικών πόρων και εργατικού δυναμικού (Τσίτουρα, 2009).

Πέρα από όλα αυτά, όμως, θα πρέπει να ειπωθεί ότι ειδικά οι αναπτυσσόμενες περιφέρειες έχουν ανάγκη οργάνωσης του δικτύου οικισμών, περιορισμού της

μετανάστευσης σε φυσιολογικά όρια, πραγματοποίησης διαρθρωτικών μεταβολών στην οικονομία τους, κατασκευής έργων υποδομής και ανωδομής.

2.4.3 Η Προσπάθεια Ανάπτυξης του Αγροτουρισμού στην Περιφέρεια

Μία από τις οικονομικές δραστηριότητες που επιχειρείται να αναπτυχθεί σε περιφερειακό επίπεδο τόσο σε αναπτυγμένες χώρες όσο και σε αναπτυσσόμενες είναι και ο τουρισμός. Μέχρι και πριν από μερικές δεκαετίες, η ανάπτυξη του τουρισμού πέρα από το ό,τι ήταν απρογραμμάτιστη και ευκαιριακή, επικεντρωνόταν κατά κύριο λόγο στα μεγάλα αστικά κέντρα. Έκτοτε, όμως, παρατηρείται βαθμιαία μια αυξανόμενη τάση αποκέντρωσης της τουριστικής ανάπτυξης η οποία αν και πάλι απρογραμμάτιστη, καρποφόρησε αλλού λιγότερο και αλλού περισσότερο (Σφακιανάκης, 2004).

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Κρήτης, η οποία προσελκύει σήμερα το 25% περίπου των διεθνών τουριστών που επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα για να ικανοποιήσουν τουριστικές τους ανάγκες ή επιθυμίες. Τα στοιχεία τα οποία έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της εν λόγω περιφέρειας είναι τα εξής (Βελισσαρίου, 2002):

- 1) Η τουλάχιστον επαρκής υποδομή και ανωδομή στον τομέα του τουρισμού (ξενοδοχειακές μονάδες και λοιπά καταλύματα, πλήθος επισιτιστικών επιχειρήσεων οι οποίες μπορούν να καλύψουν μεγάλο φάσμα απαιτήσεων ως προς το κόστος, την ποιότητα την ποικιλία κτλ., ανεπτυγμένο οδικό δίκτυο σε όλο το νησί, διεθνή αεροδρόμια και λιμάνια)
- 2) Το άμεσο προϊόν για το οποίο φημίζεται η Κρήτη και όλα τα Ελληνικά νησιά : ο ήλιος, η θάλασσα και οι παραλίες. (Η τουριστική περίοδος στο νησί διαρκεί 7-8 μήνες όσο δηλαδή και η καλοκαιρία και η ηλιοφάνεια).
- 3) Οι μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις με ελληνικά, αλλά και ξένα κεφάλαια.

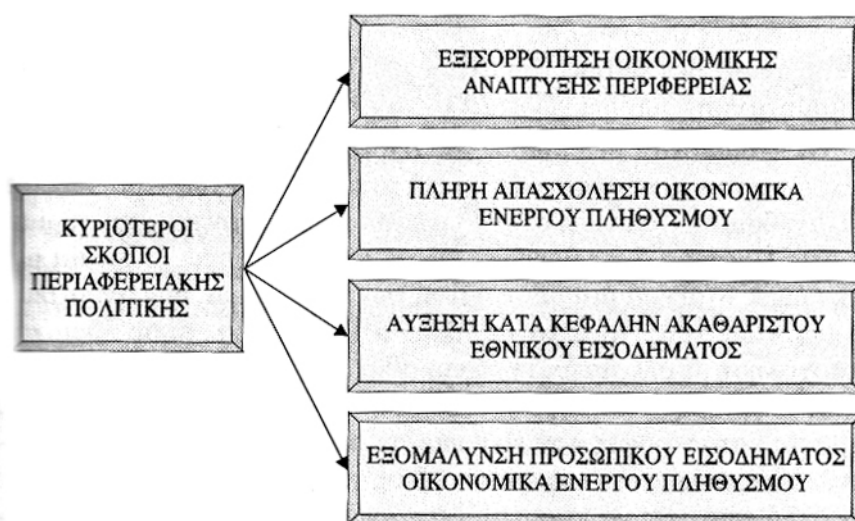
Χρησιμοποιώντας το παραπάνω παράδειγμα αντιλαμβάνεται κανείς πως η περιφερειακή ανάπτυξη παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες αφού προϋποθέτει το συνδυασμό αρκετών στοιχείων. Από τη μία χρειάζεται υποδομή σε πολλούς τομείς όπως είναι τα τουριστικά καταλύματα, αλλά και άρτιο οδικό δίκτυο. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για επενδύσεις τόσο για κρατικές (ενδεχομένως με τη μορφή επιδοτήσεων),

όσο και για ιδιωτικές. Κάτι τέτοιο προφανώς προϋποθέτει και τη συνεργασία ιδιωτικών και κρατικών φορέων γεγονός που από μόνο του προβάλλει εμπόδια.

Χρειάζεται επίσης να συνεργαστούν μεθοδικά και με σαφές πρόγραμμα και πλάνο η εκάστοτε κυβέρνηση με την τοπική διοίκηση της κάθε περιφέρειας. Τέλος – και αυτό είναι ένα στοιχείο το οποίο θα αναλύσουμε διεξοδικά αργότερα – απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού το οποίο απασχολείται στον τουρισμό καθώς το στοιχείο αυτό δύναται να έχει τόσο άμεσες όσο και έμμεσες θετικές πτυχές για την οικονομία μιας περιφέρειας.

2.4.4 Η Χρησιμότητα Εφαρμογής μιας Άρτιας Τουριστικής Πολιτικής

Η ανάγκη εφαρμογής μιας περιφερειακής τουριστικής πολιτικής εκ μέρους των πολιτικών εξουσιών σε διάφορες χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών τόσο των αναπτυγμένων όσο και των αναπτυσσομένων, προέρχεται από τις ανισότητες ευκαιριών που υπάρχουν σε διαπεριφερειακό επίπεδο και οι οποίες, όπως είναι φυσικό, προκαλούν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, τα οποία είναι ανάγκη να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικό το ταχύτερο δυνατό, ώστε να αμβλυνθούν οι οποιοσδήποτε αρνητικές επιδράσεις τους στην όλη αναπτυξιακή προσπάθεια των περιφερειών. Κοντολογίς η περιφερειακή τουριστική πολιτική πρέπει να εξυπηρετεί την τουριστική ανάπτυξη των περιφερειών, κατ' επέκταση δε να συμβάλει αποφασιστικά και στην τόνωση των οικονομιών τους (Σφακιανάκης, 2004).

***Διάγραμμα 1.1: Οι κυριότεροι σκοποί της σύγχρονης περιφερειακής πολιτικής
(Πηγή: Ν.Γ. Ηγουμενάκης, Εισαγωγή στον τουρισμό, 2000)***

Όπως είναι γνωστό, η ασύμμετρη τουριστική ανάπτυξη στην επικράτεια μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών παρουσιάζεται με διάφορες μορφές, που εξελίσσεται ανάλογα με την αναπτυξιακή φάση στην οποία βρίσκεται αυτή. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, όμως, η κυριότερη μορφή ασυμμετρίας της τουριστικής ανάπτυξης στο χώρο είναι κατά κανόνα εκείνη που εντοπίζεται συνήθως ανάμεσα στο κέντρο και την περιφέρεια και συγκεκριμένα ανάμεσα στην πρωτεύουσα τους και τις διάφορες περιφέρειες της υπόλοιπης επικράτειας τους (Τσίτουρα, 2009).

Τα περιφερειακά τουριστικά προβλήματα μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, μεταβάλλονται ανάλογα με τη φάση τουριστικής ανάπτυξης την οποία διανύει αυτή. Το γεγονός αυτό κάνει επιτακτική την ανάγκη εφαρμογής μέτρων περιφερειακής τουριστικής πολιτικής σε κάθε μια από τις φάσεις για τις οποίες ο λόγος, οι οποίες θα πρέπει να είναι συντονισμένες μεταξύ τους, ώστε να αποφεύγεται αργότερα η ενδεχόμενη δημιουργία προβλημάτων από προηγούμενες λύσεις που δόθηκαν εκ μέρους της πολιτικής εξουσίας. Αξίζει να αναφέρουμε για την περίπτωση της Ευρυτανίας τις επιπτώσεις της πρόσφατης πρότασης νόμου του ΥΠΕΧΩΔΕ (Υπουργείο Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων). Το θετικό είναι ότι το νέο χωροταξικό σχέδιο χαρακτηρίζει ολόκληρο τον νομό ως τουριστικά αναπτυσσόμενο ή υπό ανάπτυξη περιοχή με συνέπεια να δίνονται ισχυρά κίνητρα σε επενδυτές για ίδρυση μεγάλων τουριστικών επιχειρήσεων (Σφακιανάκης, 2004).

Από την άλλη όμως, απαγορεύει τη δημιουργία νέων μικρών τουριστικών μονάδων, όπως "ενοικιαζόμενα δωμάτια", μικρές επαύλεις και άλλα τέτοιου είδους, διότι θέτει ως όριο για τη δημιουργία τέτοιων μικρών μονάδων και οποιασδήποτε τουριστικής εκμετάλλευσης την εγκατάστασή της σε οικόπεδο τουλάχιστον 8 στρεμμάτων και πάνω, με όριο 6 κλίνες ανά στρέμμα. Αυτό ισχύει μόνο για την ανατολική Ευρυτανία, δηλαδή την κατηγορία Β2.7 που χαρακτηρίζει την περιοχή ως "αναπτυσσόμενη τουριστικά"- καταργώντας την παλαιότερη ισχύουσα κατάσταση η οποία έθετε ως όριο ανοικοδόμησης τα 4 στρέμματα. Στην περιοχή της δυτικής Ευρυτανίας, δηλαδή την κατηγορία Γ, η αρτιότητα για την εγκατάσταση τουριστικών

καταλυμάτων παραμένει στα 4 στρέμματα, επίσης όμως με 6 κλίνες ανά στρέμμα (Ευρυτανικά Νέα, 19-11-2008, Αρ. φύλλου 314).

Παρά τις αντιδράσεις των τοπικών φορέων και της νομαρχίας, ένας τέτοιος νόμος θα πρέπει μάλλον να χαρακτηριστεί ως θετικός αφού τα καταλύματα στο νομό είναι υπεραρκετά και καλό θα ήταν να βρεθεί τρόπος να αξιοποιηθούν πλήρως τα ήδη υπάρχοντα. Ο καθορισμός των στόχων της τουριστικής πολιτικής μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών πρέπει να γίνεται από την πολιτική εξουσία ορθολογιστικά, όταν αυτός βασίζεται σε συστηματικές και σωστές προβλέψεις, που έγιναν εκ μέρους της σχετικά με την εξέλιξη των περιφερειακών μεγεθών της τουριστικής της οικονομίας και αξιοποιεί τα συγκριτικά δυναμικά πλεονεκτήματα που εμφανίζει κάθε μια περιφέρεια. Αντίθετα, κάθε άλλο παρά να ειπωθεί μπορεί, ότι ο έλεγχος της αριστοποίησης και της συνέπειας των περιφερειακών προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης είναι δυνατός, αν προηγούμενα δεν καθοριστούν με ακρίβεια και σαφήνεια οι στόχοι του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης της χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Ας σημειωθεί ότι ο καθορισμός των στόχων του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών είναι εντελώς απαραίτητη για την εφαρμογή περιφερειακών προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης, γιατί έτσι περιορίζει στο ελάχιστο δυνατό τους ανασταλτικούς παράγοντες κάθε προσπάθειας προς αυτήν την κατεύθυνση (Βελισσαρίου, 2002).

Σε ότι αφορά στον καθορισμό των εξειδικευμένων στόχων της περιφερειακής τουριστικής πολιτικής, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτοί διαμορφώνονται στο πλαίσιο των δυνατοτήτων και περιορισμών της συγκεκριμένης περιφέρειας σε ορισμένο χρόνο. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται σημαντικά η πολιτική εξουσία στην άσκηση ελέγχου για το αν είναι εφικτοί οι στόχοι της πολιτικής τουριστικής ανάπτυξης που έχει αυτή καθορίσει. Στη συνέχεια η εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης, επιτρέπει στην εκάστοτε πολιτική εξουσία να διαπιστώσει αλλαγές τόσο στη δομή της τουριστικής οικονομίας στο σύνολο της όσο και στις διάφορες περιφέρειες της επικράτειας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών (Σφακιανάκης, 2004).

Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι για την εφαρμογή της συγκέντρωσης ή αποκέντρωσης της τουριστικής πολιτικής σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, σημασία έχει η διάκριση μεταξύ στόχων που αναφέρονται σε μεγέθη της τουριστικής οικονομίας σε εθνικό επίπεδο και στόχων που αναφέρονται σε μεγέθη της τουριστικής οικονομίας σε περιφερειακό επίπεδο. Τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη έχει γίνει αποδεκτή η αρχή της "περιφερειακής επίδρασης" και στους στόχους της τουριστικής πολιτικής, όπως και στις σημαντικές αποφάσεις που λαμβάνονται από τις πολιτικές εξουσίες, όταν αυτές κατανέμουν τις δημόσιες επενδύσεις, διαμέσου των οποίων επιδιώκεται η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής για την τουριστική ανάπτυξη των περιφερειών, σε τελευταία δε ανάλυση και γι' αυτήν της χώρας. Γενικά μπορεί να ειπωθεί ότι η περιφερειακή τουριστική πολιτική αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων της, που οδηγούν στην τόνωση των οικονομιών των περιφερειών και διαμέσου αυτής σε μείωση των οικονομικών ανισοτήτων που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο (Τσίτουρα, 2009).

Εξάλλου η στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ των στόχων της οικονομικής πολιτικής μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών και αυτών της περιφερειακής τουριστικής πολιτικής της, επιτρέπει στην τελευταία να γίνεται πολλές φορές ένα αποτελεσματικό μέσο για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων της πρώτης, όπως για παράδειγμα η ενίσχυση ορισμένων κλάδων ή υποκλάδων της οικονομικής δραστηριότητας της, ο περιορισμός του ποσοστού των ανέργων ή υποαπασχολούμενων, η αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος και η βελτίωση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού (Τσίτουρα, 2009).

2.4.5 Προγραμματισμός της Τουριστικής Ανάπτυξης στην Περιφέρεια

Η εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης, επιβάλλει τη διαίρεση της επικράτειας μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών σε περιφέρειες προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση, όμως, για την δημιουργία ενός συστήματος περιφερειών προγραμματισμού τουριστικής ανάπτυξης και όχι μόνο, είναι να συνδυαστούν οι αρχές της ομοιογένειας και της πόλωσης με τη διοικητική διαίρεση και τις δικαιοδοσίες στο χώρο των φορέων εκείνων, που έχουν την ευθύνη της εφαρμογής των προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης (Σφακιανάκης, 2004).

Ο περιορισμός, εξάλλου, των πιθανοτήτων αποτυχίας του προγράμματος περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης, η ανάγκη αποκέντρωσης, συντονισμού και εποπτείας των φορέων που έχουν την ευθύνη της εφαρμογής του, καθώς επίσης και η αύξηση της αποτελεσματικότητας του, συνδέονται άμεσα τόσο με το μέγεθος όσο και τα κριτήρια καθορισμού των περιφερειών προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης (Βελισσαρίου, 2002).

Ας σημειωθεί ότι το μέγεθος της περιφέρειας προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να είναι τόσο μεγάλο, ώστε να επιτρέπει την πραγματοποίηση ουσιαστικών μεταβολών στην κατανομή του πληθυσμού και της απασχόλησης μέσα στα όρια της και ακόμα τόσο μικρό, ώστε στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης να θεωρείται σαν ένα ενιαίο σύνολο". Αναμφίβολα οι περιφέρειες προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης αποτελούν χρήσιμα "εργαλεία" στη διάθεση των κεντρικών και περιφερειακών φορέων, που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης σε ορισμένο τουριστικό προορισμό και χρόνο (Βελισσαρίου, 2002).

Σε ό,τι αφορά στο χρονικό ορίζοντα των προγραμμάτων περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτός εξαρτάται από τη συσχέτιση που υπάρχει κάθε φορά ανάμεσα στο μέγεθος της περιφέρειας προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης και της χρονικής περιόδου που καλύπτει το περιφερειακό πρόγραμμα τουριστικής ανάπτυξης. Η συσχέτιση αυτή, όμως, είναι κατά κανόνα θετική, που σημαίνει όσο μεγαλύτερη είναι η περιφέρεια προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης τόσο μεγαλύτερος είναι ο χρονικός ορίζοντας του προγράμματος της περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που πρόκειται να εφαρμοστεί. Αντίθετα, όσο μικρότερη είναι η περιφέρεια του προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης τόσο μικρότερος είναι ο χρονικός ορίζοντας του προγράμματος περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που πρόκειται να εφαρμοστεί (Τσίτουρα, 2009).

Η οριοθέτηση των περιφερειών προγραμματισμού τουριστικής ανάπτυξης, εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τους στόχους της περιφερειακής τουριστικής

πολιτικής σε ορισμένο τόπο και χρόνο, τη στρατηγική της περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης που επιλέγεται να εφαρμοστεί, καθώς επίσης από τη διοικητική διαίρεση του εθνικού χώρου. Απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση για μια ορθολογιστική οριοθέτηση των περιφερειών προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης, είναι να βασίζεται αυτή σε βιώσιμο σύστημα διοικητικής οργάνωσης των μεμονωμένων περιφερειών, που να έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί με σημαντική αυτοδυναμία. Ταυτόχρονα, όμως, δεν θα πρέπει να παραβλεφτούν και πολύ περισσότερο να υποτιμηθούν τα κοινωνικά, πολιτικά και ψυχολογικά κριτήρια, που δημιουργούν τη θετική ταύτιση στάσης του πληθυσμιακού στοιχείου προς μια ορισμένη περιφέρεια (Σφακιανάκης, 2004).

Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι η προσπάθεια που καταβάλλεται εκ μέρους των πολιτικών εξουσιών για την οργάνωση ενός συστήματος περιφερειών προγραμματισμού της τουριστικής ανάπτυξης και όχι μόνο, αντιμετωπίζει συνήθως μεγάλες δυσκολίες. Αυτό θα πρέπει βασικά να αποδοθεί στο γεγονός ότι μια τέτοια προσπάθεια είναι μεταξύ άλλων στενά συνυφασμένη και με την αύξηση των αρμοδιοτήτων των περιφερειακών υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης, που αναπόφευκτα πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης διοικητικής αποκέντρωσης (Τσίτουρα, 2009).

Γι' αυτόν το λόγο, μόνο η συνειδητή δράση των οργανωμένων κοινωνικών ομάδων των περιφερειών μπορεί να ασκήσει πίεση στην πολιτική εξουσία, ώστε να κινήσει τελικά τη διαδικασία για μια ορθολογιστική οργάνωση των περιφερειών τουριστικού προγραμματισμού, στις οποίες ο ρόλος τους θα είναι πρωταγωνιστικός, αφού σε τελευταία ανάλυση θα αποκτήσουν σημαντικές δικαιοδοσίες συμβουλευτικού και εκτελεστικού χαρακτήρα. Έτσι θα επιταχυνθεί η προσπάθεια της τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας και διαμέσου αυτής η τόνωση της οικονομίας της, που τόσο απαραίτητη είναι για την επιβίωση της σε μακριά ιστορική προοπτική. Βέβαια δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η τουριστική ανάπτυξη της περιφέρειας δεν είναι παντού εφικτή, αλλά ούτε και μπορεί να επιτευχθεί σε βραχυχρόνιο ορίζοντα (Βελισσαρίου, 2002).

Κεφάλαιο 3 – Αναπτυξιακά Προγράμματα Αγροτουρισμού

3.1 Μεσογειακά Προγράμματα

Τα ελληνικά Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, τα αποτελούσαν 7 προγράμματα, 6 με χωρική διάσταση και 1 με κλαδική και ήταν τα εξής:

- ΜΟΠ Αττικής,
- ΜΟΠ Μακεδονίας-Θράκης,
- ΜΟΠ Ανατολικής-Κεντρικής Ελλάδας,
- ΜΟΠ Αιγαίου,
- ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας-Πελοποννήσου,
- ΜΟΠ Κρήτης,
- ΜΟΠ Πληροφορικής.

Τα μέτρα που περιλαμβάνονταν στα ΜΟΠ εντάσσονταν σε πέντε βασικές κατηγορίες :

- Γεωργία (παραγωγική εντατικοποίηση παραδοσιακών, βελτίωση υποδομών κ.λπ.)
- Αλιεία (εκσυγχρονισμός μεταποιητικών εγκαταστάσεων, προώθηση marketing κ.λπ.)
- γ)Βιομηχανία-βιοτεχνία-MME (ανάπτυξη MME, ενθάρρυνση καινοτομιών στις MME, διευκόλυνση μετεγκατάστασης επιχειρήσεων, ενίσχυση υποδομών κ.λπ.).
- Υπηρεσίες (τουριστική ανάπτυξη, ανάπτυξη μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής κ.λπ.). αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμός και προϊόντων, γεωργική απασχόληση νέων, στόλου και βελτίωση υποδομών και

- Ανθρώπινο δυναμικό (κατάρτιση, τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση κ.λπ.) (Κολύρης, 2003).

Τα ΜΟΠ δρομολόγησαν τη βασική στροφή για περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού. Με ένα σύνθετο πλέγμα μέτρων, δράσεων και έργων, που χαρακτηρίζονταν από συνοχή και αλληλεξάρτηση, αποσκοπούσαν σε συγκεκριμένους και ιεραρχημένους στόχους με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού. Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο είναι ότι ενεργοποίησαν από κοινού τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ενώ στηρίζονταν στη δημοκρατική συμμετοχή των τοπικών φορέων κατά τη φάση της κατάρτισης, καθώς και στην αποκέντρωση της εφαρμογής τους (Χριστοφάκης, 2001).

3.2 Περιφερειακά Προγράμματα

Οι δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, καθώς και στο νησιωτικό χώρο αναμένεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια Ε' Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 όπου και θα εφαρμοσθούν τα 6 τομεακά και 5 περιφερειακά προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Παράλληλα στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχέδιου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) το οποίο θα υλοποιηθεί στους παρακάτω άξονες με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας
- Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας

συνεπικουρούμενους από ένα τέταρτο οριζόντιο άξονα LEADER, που βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Leader των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων. Ειδικότερα μέσω του άξονα 3 επιδιώκεται η εξυπηρέτηση συγκεκριμένων στόχων του ΕΣΣΑΑ όπως είναι η διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, η στήριξη της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών στις

αγροτικές περιοχές με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού.

Στο πλαίσιο του 5ου άξονα, στα πλαίσια της προσέγγισης LEADER, θα υλοποιηθούν δράσεις μεταξύ άλλων που αποσκοπούν:

- Στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων
- Στη διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- Στη στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
- Στην ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων Κλπ

3.3 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, αναφέρεται το Πιλοτικό πρόγραμμα “i-Set” – Νέο πεδίο ανάπτυξης των αγροτουριστικών επιχειρήσεων. Σημειώνεται πως οι μικρές αγροτουριστικές επιχειρήσεις μπορούν να διεισδύσουν στις διεθνείς αγορές με τη βοήθεια του Διαδικτύου. Για τον σκοπό αυτό η Αγροτουριστική συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «e-Ten», ως εταίρος στο Έργο i-SeT “integrated Suite for e-Tourism”, που έχει σαν αντικείμενο να αναπτύξει νέες μεθόδους (ηλεκτρονικά εργαλεία) για τη διαχείριση και οργάνωση των μικρών επιχειρήσεων φιλοξενίας, έτσι ώστε να επιτύχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της πρόσβασης στο Διαδίκτυο και της εξοικείωσης με τις δυνατότητες που παρέχει.

Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, το ηλεκτρονικό εργαλείο “i-SeT” θα δοκιμαστεί πιλοτικά σε εικοσιπέντε επιλεγμένους ξενώνες σε κάθε μία από τις τέσσερις χώρες (Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος) που συμμετέχουν στο πρόγραμμα αυτό. Η Αγροτουριστική επέλεξε 25 πρότυπες και αναπτύξιμες μονάδες από διαφορετικές περιοχές της χώρας και ειδικότερα από του Νομούς Ιωαννίνων, Άρτας, Τρικάλων, Αρκαδίας, Κορινθίας, Σερρών, Ευρυτανίας, Μαγνησίας, Εύβοιας, Ηρακλείου κ.α.

Σε ειδική διημερίδα ενημέρωσης και κατάρτισης, παρουσιάστηκε στους επιλεγμένους επιχειρηματίες το πρόγραμμα, ο σκοπός του, οι στόχοι αλλά και τα πλεονεκτήματα από τη συμμετοχή στο πιλοτικό πρόγραμμα “i-SeT”. Οι

επιχειρηματίες ενημερώθηκαν επίσης για τον τρόπο συμμετοχής τους, τη μεταξύ τους δικτύωση, τη δημοσιότητα που θα δοθεί στο πρόγραμμα και κατά συνέπεια και στις επιχειρήσεις τους. Τα πλεονεκτήματα από τη συμμετοχή στο πιλοτικό αυτό Πρόγραμμα με σκοπό την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού, συνοψίζονται ως εξής:

- Εύκολη και δωρεάν ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο «HotSpot» για τους επισκέπτες του ξενώνα καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος
- Πρόσβαση σε λύσεις e-business (e-booking, newsletters κλπ) μέσω της ηλεκτρονικής πύλης i-SeT

Κεφάλαιο 4 – Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί – Διεθνής Εμπειρία

4.1 Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Ιταλία

Το σύνολο των συνεταιρισμών της Ε.Ε. εκπροσωπείται από τη Συντονιστική Επιτροπή Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Οργανώσεων CCACE, η οποία ιδρύθηκε το 1982. Εκτός από τους συνεταιρισμούς συμμετέχουν και εθνικές διατομεακές οργανώσεις, όπως το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ) της Ελλάδας (Κολύρης, 2003).

Το 1958 ιδρύθηκε η ΚΟΠΑ, δηλαδή η Επιτροπή Γεωργικών Επαγγελματικών Οργανώσεων της ΕΟΚ και το 1959 η ΚΟΖΕΚΑ, δηλαδή η Γενική Επιτροπή Γεωργικού Συνεργατισμού της ΕΟΚ. Η διαφορά των δυο επιτροπών έγκειται στο γεγονός ότι στην ΚΟΠΑ μπορούν να μετέχουν περισσότερες από μια οργανώσεις από κάθε χώρα, σε αντίθεση με την ΚΟΖΕΚΑ που δέχεται μόνο μια. Στην Ελλάδα υπάρχουν η ΠΑΣΕΓΕΣ, η ΓΕΣΑΣΕ – Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος, και η ΣΥΔΑΣΕ – Συνομοσπονδία Δημοκρατικών Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος. Στην ΚΟΠΑ συμμετέχει μόνο η ΓΕΣΑΣΕ. Η κύρια δραστηριότητα στην ΚΟΖΕΚΑ είναι η εφαρμογή της παρεμβατικής Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) (Γιδαράκου, 2005).

Ο αγροτουρισμός στην Ιταλία έχει αναπτυχθεί περισσότερο στο βόρειο τμήμα της χώρας ενώ στο νότιο τμήμα η διαχείριση των καταλυμάτων γίνεται από συνεταιρισμούς, οι οποίοι προωθούν τα τοπικά αγροτικά προϊόντα και τα είδη λαϊκής τέχνης. Υπάρχει μια αυτόνομη ανάπτυξη που συμπληρώνει την τουριστική προσφορά της χώρας γενικότερα. Οι επιλογές που έχουν οι επισκέπτες είναι διανυκτέρευση με πρωινό σε ανεξάρτητα διαμερίσματα, σε αναπαλαιωμένα κάστρα και σε αγροτικές οικογένειες. Συνδυάζουν απλότητα και ανέσεις. Οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν στη συγκομιδή σταφυλιών, σε μαθήματα μαγειρικής και κεραμικής αλλά και σε πολλά σπορ.

Σήμερα ο αγροτουρισμός προωθείται από την οργάνωση Anagrítour η οποία αποτελεί τη συνεργασία τριών παλαιότερων οργανώσεων. Διατηρούν την αυτονομία τους, εκπροσωπούνται όμως από την Anagrítour ούτως ώστε να πετύχουν τους

κοινούς σκοπούς τους (Γιδαράκου, 2005).

4.2 Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Γερμανία

Στη Γερμανία ο τουρισμός αγροτικού χώρου ξεκίνησε από τη δεκαετία του '30 με την αστικοποίηση. Τα αγροτουριστικά καταλύματα της Γερμανίας μοιάζουν με αυτά της Αυστρίας όπως επίσης και οι προσφερόμενες υπηρεσίες όπως ιπασία, ψάρεμα και τένις, διακοπές για άτομα με ειδικές ανάγκες, συνταξιούχους, παιδιά και οικογένειες. Είναι καταλύματα με διανυκτέρευση, πρωινό και παροχή ενός γεύματος. Στη Γερμανία υπάρχουν πολλοί γεωργοί που το εισόδημα τους από το αγροτουριστικό κατάλυμα συμπληρώνει το γεωργικό τους εισόδημα (Γιδαράκου, 2005).

Κεφάλαιο 5 – Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα

5.1 Η Έννοια της Συνεταιριστικής Ιδέας

Πολλοί είναι εκείνοι οι οποίοι έχουν κάνει λόγο για την προσφορά των συνεταιρισμών σε μια κοινωνία και ποια είναι ουσιαστικά τα πλεονεκτήματα και τα οποία προσφέρονται αντίστοιχα από τότε που εμφανίστηκε έως και τις μέρες μας. Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθεί πως η ανάπτυξη των διαφόρων ισχυρών συνδικαλιστικών καθώς και εργοδοτικών οργανώσεων, είναι εκείνη η οποία συντείνει σημαντικά στην επιτυχία του εθελοντικού συστήματος εργασιακών σχέσεων σε μια χώρα. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις χαίρουν επίσης μιας πλατιάς εκτίμησης για την ωριμότητά τους και την ευελιξία που διαθέτουν στην επίλυση των εκάστοτε προβλημάτων και κρίσεων που παρουσιάζονται στις εργασιακές σχέσεις (Κλήμης, 1991).

Στις μέρες μας βέβαια, ο όρος συνεταιρισμός παραπέμπει ουσιαστικά στην προ-βιομηχανική κοινωνία. Στην κοινωνία εκείνη όμως σήμερα, οι επαγγελματικοί αγώνες διεξάγονταν για τα συμφέροντα όλων όσων ασχολούνταν μ' ένα συγκεκριμένο κλάδο της οικονομίας και ουσιαστικά μ' ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, ανεξάρτητα ωστόσο από κοινωνική τάξη, δηλαδή τη θέση που κατείχαν στην επαγγελματική ιεραρχία, αφεντικά ή άλλοι τεχνίτες ή ακόμα και ανειδίκευτοι εργάτες.

Αν όμως η επανεμφάνιση των συνεταιρισμών είναι φαινόμενο που παρατηρείται και σε χώρες της Ευρώπης σε περιόδους κρίσης, στην Ελλάδα παρουσιάζεται να έχει βαθιές ρίζες, που ξεκινούν πριν τη δημιουργία του ελληνικού κράτους. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η μόνιμη οικονομική ανασφάλεια εμπόδισε την ολόπλευρη ανάπτυξη της ταξικής ενότητας και πάλης αντίστοιχα (Γιδαράκου, 2005).

Αναφορικά με το ρόλο των συνεταιρισμών στην Ελλάδα, θα πρέπει να σημειωθεί πως τα βασικά χαρακτηριστικά αυτών στη συγκεκριμένη χώρα όπως άλλωστε και της Κοινότητας, είναι να αποπνέουν ένα αίσθημα ασφάλειας και συνοχής. Οι συνεταιρισμοί είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα των αστικών κέντρων στις μέρες μας. Έτσι λοιπόν όπως και με τις Κοινότητες έτσι και οι συνεταιρισμοί ρυθμίζουν την τοπική αγορά και τη λειτουργία των επιχειρήσεων αντίστοιχα.

Επιχειρώντας μια ιστορική αναδρομή, θα διακρίνει κανείς πως τα χρόνια της τουρκοκρατίας στην Ελλάδα, οι συνεταιρισμοί αποτελούσαν μια κοινωνική ή οικονομική οργάνωση.

Ειδικότερα στον χώρο της βιοτεχνίας ή του εμπορίου. Αλλά και σε εργασίες πρωτογενούς τομέα. Ο ρόλος των συνεταιρισμών ήταν κοινωνικός και συγχρόνως ευεργετικός στα σημεία που υπήρχε. Οι λόγοι που έκαναν το οθωμανικό κράτος να υποστηρίξει τον συνεταιρισμό ήταν κυρίως φορολογικοί. Τα κράτος είχε την δυνατότητα να ελέγξει την οικονομία μέσα από αυτές. Επίσης αναλάμβανε και πρωτοβουλίες που αφορούσαν την δημιουργία βιοτεχνιών και καταστημάτων (Κολύρης, 2003).

Με το πέρασμα των χρόνων και την ανάπτυξη του εμπορίου, δεν δίσταζε να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο τα προϊόντα τους διαθέτονταν στην αγορά. Μέσα από τις συντεχνίες ο τρόπο ζωής των μελών τους ήταν πολύ καλύτερος για αυτό άλλωστε και υπήρχε υποστήριξη μεταξύ τους. Η υποστήριξη αυτή ήταν εμφανής και σε επαγγελματικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά όσοι δεν ανήκαν σε αυτές ήταν φτωχοί και αδύναμοι. Κάθε συνεταιρισμός αντιπροσώπευε και ένα επάγγελμα και κάθε προϊόν. Ο ρόλος της ήταν να ρυθμίζει την λειτουργία των επιχειρήσεων καθώς ασκούσε έλεγχο σε θέματα μισθών αλλά και τιμών πώλησης (Κλήμης, 1991).

5.2 Νομικό Πλαίσιο

Η πρώτη συστηματική προσπάθεια δημιουργίας ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για τους Συνεταιρισμούς, μεταξύ των οποίων και οι Αστικοί, έγινε με το νόμο 602/1914. Με βάση τις διατάξεις αυτού του νόμου, λειτούργησαν οι Συνεταιρισμοί στη χώρα μας για πολλές δεκαετίες, οι οποίοι όμως ασφυκτιούσαν μέσα στη στρεβλή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, στην αδιαφορία ή και εχθρότητα των κυβερνήσεων και το αντιφατικό και πολυδαίδαλο θεσμικό πλαίσιο, λόγω των πολλών και συνήθως ανεπιτυχών τροποποιήσεων του βασικού νόμου. Στις αρχές της δεκαετίας του '80 παρατηρείται και πάλι μια αναζωογόνηση του συνεταιριστικού κινήματος οφειλόμενη και στην πολιτική συγκυρία, η οποία ευνοούσε τη συνεταιριστική μορφή οργάνωσης πολλών επαγγελματιών και κλάδων της ελληνικής οικονομίας (Γιδαράκου, 2005).

Καρπός αυτής της αναζωογόνησης υπήρξε ο νέος νόμος 1667 της 5/6 Δεκεμβρίου 1986 (ΦΕΚ Α' 196), «Αστικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις», ο οποίος με μικρές τροποποιήσεις ισχύει μέχρι σήμερα. Στο άρθρο 1 του ισχύοντος νόμου 1667/1986 ο Αστικός Συνεταιρισμός ορίζεται ως «εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό, η οποία αποβλέπει ιδίως με τη συνεργασία των μελών του στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη των μελών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους γενικά μέσα σε μια κοινή επιχείρηση». Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό τα στοιχεία που συνιστούν το Συνεταιρισμό είναι :

- Εθελοντική ένωση προσώπων, απολύτως διακριτή από την έννοια της εμπορικής εταιρίας. Επίσης, ο εκούσιος χαρακτήρας της συμμετοχής αποκλείει την υπαγωγή του στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Οικονομικός σκοπός, ο οποίος αποκλείει τη συσχέτιση του Συνεταιρισμού με την έννοια του σωματείου.
- Επιδίωξη όχι μόνον της οικονομικής αλλά και της κοινωνικής και πολιτιστικής τους ανάπτυξης. Επομένως αναγνωρίζεται έστω με τρόπο διστακτικό και η κοινωνική διάσταση της συνεταιριστικής επιχείρησης. Ταυτόχρονα στο άρθρο 17 παραγρ. 1 του ίδιου νόμου αναφέρεται ότι για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από το νόμο αυτόν εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του εμπορικού και του αστικού δικαίου. Συνεπώς ο Συνεταιρισμός δεν μπορεί να αποτελέσει ούτε νομικό πρόσωπο αστικού δικαίου.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η συνεταιριστική επιχείρηση αποτελεί νέα νομική μορφή οργάνωσης, με ιδίότυπο χαρακτήρα αφού η οικονομική του δράση δεν αποβλέπει στην εκμετάλλευση τρίτων με τη μεγιστοποίηση των κερδών αλλά κυρίως στην προάσπιση των μελών του από την εκμετάλλευση με κοινωφελή βάση.

Γίνεται δεκτό επίσης ότι οι νομικού χαρακτήρα κανόνες που αφορούν τους Αστικούς Συνεταιρισμούς, συνιστούν ιδιαίτερη νομική ενότητα που ρυθμίζουν αυτή την ιδιόμορφη κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα. Την ιδιαιτερότητα των Συνεταιρισμών έχει αναγνωρίσει με το αυξημένο τυπικό αλλά και το ουσιαστικό κύρος του, το ισχύον Σύνταγμα της Ελλάδος, που ορίζει στο άρθρο 12 παραγρ. 4 ότι :

«Οι Γεωργικοί και Αστικοί Συνεταιρισμοί κάθε είδους αυτοδιοικούνται σύμφωνα με τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους, προστατεύονται και εποπτεύονται από το κράτος που είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την ανάπτυξη τους». Επομένως ο συνταγματικός νομοθέτης έχει επιβάλλει θεσμική υποχρέωση στην πολιτεία να προστατεύει και να φροντίζει την ανάπτυξη των Συνεταιρισμών, ως φορέων με ιδιαίτερη και βαρύνουσα σημασία για την οικονομία (Γιδαράκου, 2005).

Η νομική μορφή του Αστικού Συνεταιρισμού καθορίζεται από την έκταση της ευθύνης των συνεταίρων. Αν ο συνétairos ευθύνεται εις ολόκληρον για τα χρέη του Συνεταιρισμού έναντι τρίτων, είναι Συνεταιρισμός Απεριόριστης Ευθύνης. Αν ευθύνεται ως ένα ορισμένο χρηματικό ποσό που ορίζεται από το καταστατικό και είναι ίσο ή πολλαπλάσιο της αξίας κάθε συνεταιριστικής μερίδας, είναι Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΣΥΝ.Π.Ε.). Η τελευταία μορφή είναι και η συνηθέστερη.

5.3 Χωροθέτηση Αγροτικών Συνεταιρισμών

Οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί είναι τα κατεξοχήν παραδείγματα γυναικείας επιχειρηματικότητας στην επαρχία. Τον τελευταίο καιρό ο κόσμος τους προτιμάει, διότι χρησιμοποιούν αγνές, βιολογικές πρώτες ύλες και νιώθουν σαν να παίρνουν πράγματα από την γιαγιά τους στο χωριό. Τα στατιστικά στοιχεία αποδεικνύουν περίτρανα την στροφή στα παραδοσιακά προϊόντα, εφόσον το 1999 υπήρχαν 90 συνεταιρισμοί και σήμερα έχουν ξεπεράσει τους 120 (Κολύρης, 2003).

Η θέση της γυναίκας και η συμμετοχή της στους συνεταιρισμούς είναι περιθωριοποιημένη. Αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα όσον αφορά την έλλειψη οργανωτικής και λογιστικής εμπειρίας, την έλλειψη ταμειακή ρευστότητας και φήμης, την έλλειψη μόνιμου και εξειδικευμένου προσωπικού, την έλλειψη κεφαλαίων και προβλήματα που αφορούν τη χρήση του υπολογιστή και του internet. Πρέπει δηλαδή να γίνουν ικανές για την προώθηση των προϊόντων τους, να αναπτύξουν δομές χρηματοδότησης, να έχουν σταθερή ποιότητα και ταυτότητα, να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας HACCP και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες.

Παράλληλα, απαραίτητη είναι και η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και συμβουλευτική για τις γυναίκες. Για το λόγο αυτό υπάρχουν στην Ελλάδα

5 συμβουλευτικά κέντρα. Μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, προσφέρεται δικτύωση στους συνεταιρισμούς τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι γυναίκες οργανώνονται καλύτερα και έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

Στην Αγγλία και τη Σουηδία παρατηρείται ανάπτυξη μικροπιστωτικών ενεργειών, ενώ στην Ολλανδία, η χρηματοδότηση γίνεται από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί τέτοιους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς μέσω διαφόρων προγραμμάτων και στοχεύει στην προώθηση της τουριστικής δραστηριότητας. Πρόκειται για τα πιλοτικά προγράμματα Leader I, Leader II, και Leader +. Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη το πιλοτικό πρόγραμμα Leader +, με περίοδο ισχύος 2000-2006 (Γιδαράκου, 2005).

Τέλος σημειώνεται πως η ενασχόληση των γυναικών με τον αγροτουρισμό συμβάλλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας, στην τοπική ανάπτυξη, την ενίσχυση της θέσης της γυναίκας, την κοινωνική της καταξίωση, τον σεβασμό στα ήθη και τα έθιμα και τέλος βοηθά στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής. Σήμερα λειτουργούν στη χώρα μας 110 γυναικείοι συνεταιρισμοί. Από αυτούς οι 10 περίπου λειτουργούν σε ικανοποιητικό βαθμό, ενώ οι υπόλοιποι φυτοζωούν. Οι γυναικείοι οργανισμοί αναλαμβάνουν μεγαλύτερους κινδύνους από άλλους συνεταιρισμούς. Συχνά, οι γυναίκες αποτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ακόμα και να μείνουν εκεί. Αυτό λειτουργεί ανασταλτικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη του αγροτικού τομέα (Γιδαράκου, 2005, Κλαδιανού-Παπαδάκη, 2005).

Κεφάλαιο 6 – Ανάλυση Έρευνας

6.1 Στόχοι Έρευνας

Σκοπός της παρούσης μελέτης, κρίνεται η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων που σχετίζονται με την καταγραφή των απόψεων ατόμων νέων σε ηλικία, σχετικά με την ανάπτυξη εσωτερικού τουρισμού νέων για **Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών**. Οι συγκεκριμένοι ερωτηθέντες κατοικούν στη πόλη της Αθήνας. Για το σκοπό, εκτός της βιβλιογραφικής ανάλυσης που επιτελείται, πραγματοποιείται και σχετική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου και του στατιστικού εργαλείου EXCEL και με απώτερο στόχο να αποτυπωθούν οι απόψεις των πενήντα (50) ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα.

6.2 Πρωτογενής και Δευτερογενής Πηγές

Η έρευνα για να είναι αποτελεσματική, συλλέγει ποιοτικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται σχετικά στην έννοια και το φαινόμενο του αγροτουρισμού και της ανάπτυξης των αγροτουριστικών συνεταιρισμών καθώς και ποσοτικά στοιχεία από μεγάλα δείγματα του πληθυσμού-στόχου, μέσω του δομημένου ερωτηματολογίου. Η ποσοτική έρευνα συχνά χρησιμοποιείται για να επαληθεύσει τα ευρήματα της ποιοτικής έρευνας. Οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες μέθοδοι της ποιοτικής έρευνας είναι οι προσωπικές συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο με τους ερωτώμενους, οι προσωπικές συνεντεύξεις σε κεντρικά σημεία, στο δρόμο, στο χώρο εργασίας, αλλά και οι τηλεφωνικές, οι ταχυδρομικές έρευνες και συνεντεύξεις μέσω Internet. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, χρησιμοποιείται η περίπτωση του ερωτηματολογίου.

6.3 Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου

Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη μέθοδο του αυτοσυμπληρούμενου ερωτηματολογίου από τους 50 άτομα ηλικίας 18-30 ετών και οι οποίοι συμμετείχαν στην συγκεκριμένη έρευνα. Στόχος της διεξάγουσας της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο να είναι σαφές και χωρίς αοριστίες. Η φοιτήτρια διασφαλίζει την ανωνυμία των ερωτώμενων για να εξασφαλίσει την ειλικρίνειά τους. Ακόμα στους ερωτώμενους συμμετέχοντες δόθηκαν σαφείς οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου για διευκόλυνση στη συμπλήρωσή του. Τα ερωτηματολόγια που

παραδόθηκαν στους 50 ερωτηθέντες ηλικίας 18-30 ετών και αποτελούνταν από κλειστού τύπου ερωτήσεις.

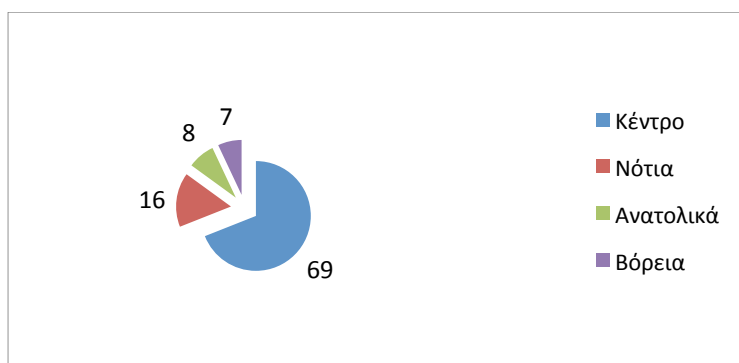
6.4 Παράθεση Έρευνας

Στη παρούσα ενότητα, σκοπός της φοιτήτριας είναι να παραθέσει τις απαντήσεις και την ποσοστιαία απεικόνιση αυτών σε διαγράμματα με μορφή «πίτας» και στηλών, σε ερωτηματολόγια τα οποία απαντήθηκαν από 50 ηλικίας 18-30 ετών με σκοπό την καταγραφή των απόψεων τους σχετικά με την ανάπτυξη εσωτερικού τουρισμού νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών*. Οι συγκεκριμένοι ερωτηθέντες κατοικούν στη πόλη της Αθήνας. Οι συγκεκριμένοι τομείς απαντήσεων λοιπόν, αναφέρονται ως εξής.

Πιο συγκεκριμένα και όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα από τις 1^η Ιουνίου 2014 έως τις 30 Ιουλίου 2014 στην περιοχή της Αθήνας. Θα πρέπει τέλος να σημειωθεί πως οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι δεκατρείς (13) και χρησιμοποιούν ως επιλογή απαντήσεων την πενταβάθμια κλίμακα Linkert (Διαφωνώ / Διαφωνώ Απολύτως / Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ / Συμφωνώ / Συμφωνώ Απολύτως) όπου τα απεικονίζονται τα σχετικά ποσοστά με τις απαντήσεις στα διαγράμματα που προκύπτουν. Έτσι λοιπόν, οι συγκεκριμένοι τομείς απαντήσεων λοιπόν, αναφέρονται ως εξής.

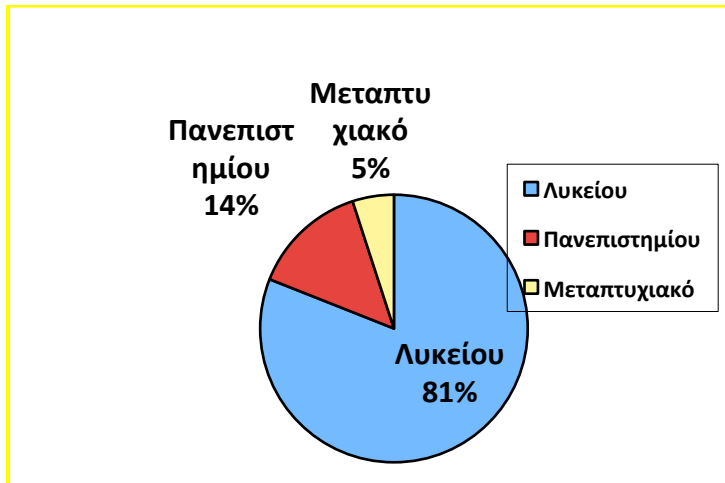
Δημογραφικές Ερωτήσεις

Ερώτηση 1^η

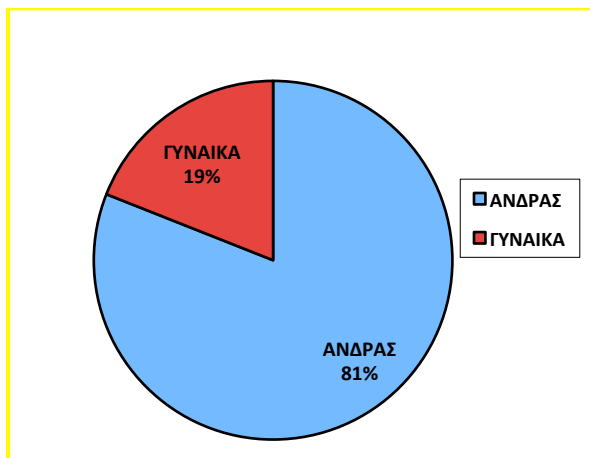
Αναφερόμενοι στην ερώτηση που σχετίζεται με την περιοχή που διαμένουν μόνιμα οι ερωτηθέντες της έρευνας μας και σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων, το 69% αυτών ζουν στο κέντρο της Αθήνας, ένα 16% στις Νότιες περιοχές της πρωτεύουσας, ένα 8% στα ανατολικά και ένα 7% στα Βόρεια.

Ερώτηση 2^η

Σχετικά με το επίπεδο μόρφωσης των ερωτηθέντων, το 81% των ερωτηθέντων διαθέτουν απολυτήριο λυκείου, το 14% είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου και το υπόλοιπο 5% κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος.

Ερώτηση 3^η

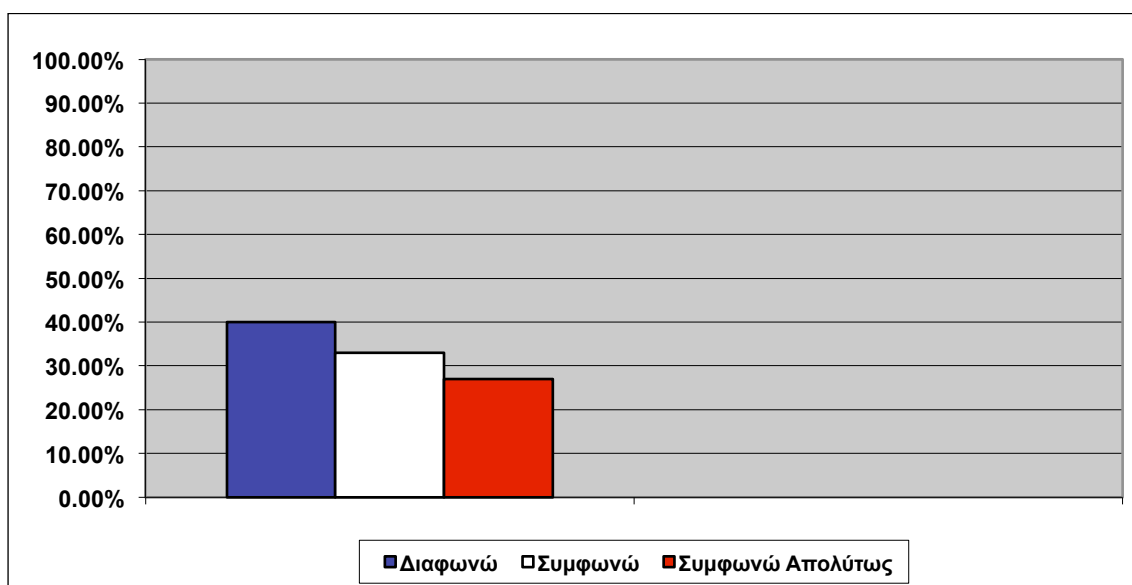

Σχετικά με το φύλο των ερωτηθέντων, το 81% των ερωτηθέντων είναι άνδρες και το 19% αναφέρεται σε γυναίκες .

- Η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού

Ερώτηση 4^η

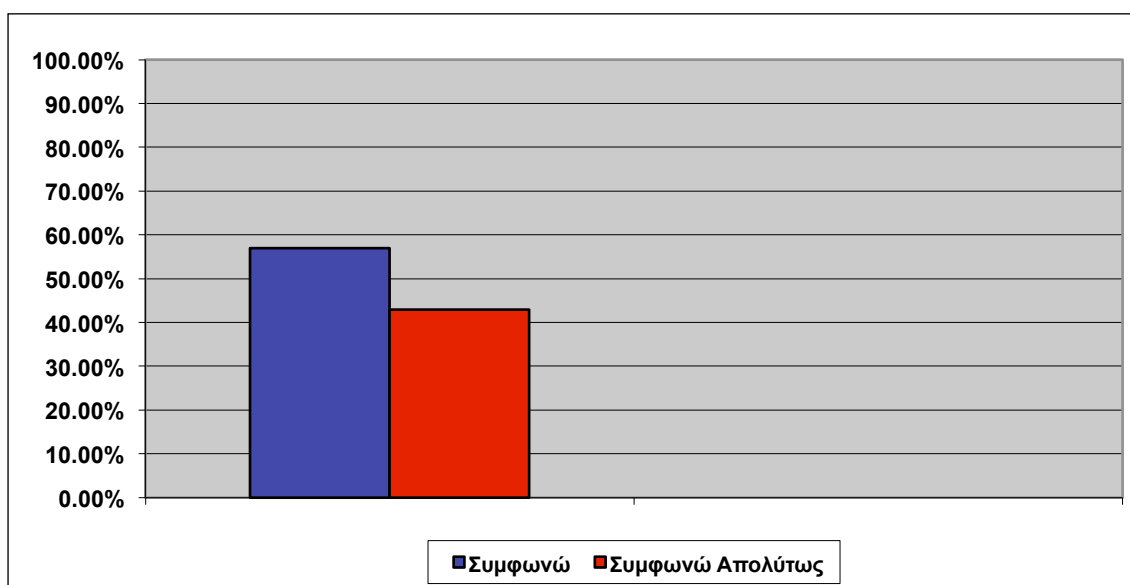
Θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε να προωθεί τις τοπικές παραδόσεις και τα σχετικά τουριστικά τοπία του κάθε τόπου

Αναφερόμενοι σχετικά με το γεγονός ότι η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού* θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε να προωθεί τις τοπικές παραδόσεις και τα σχετικά τουριστικά τοπία του κάθε τόπου, ένα ποσοστό 40% διαφωνεί με την άποψη αυτή, ένα 33% συμφωνεί και ένα 27% συμφωνεί απολύτως.

Ερώτηση 5^η

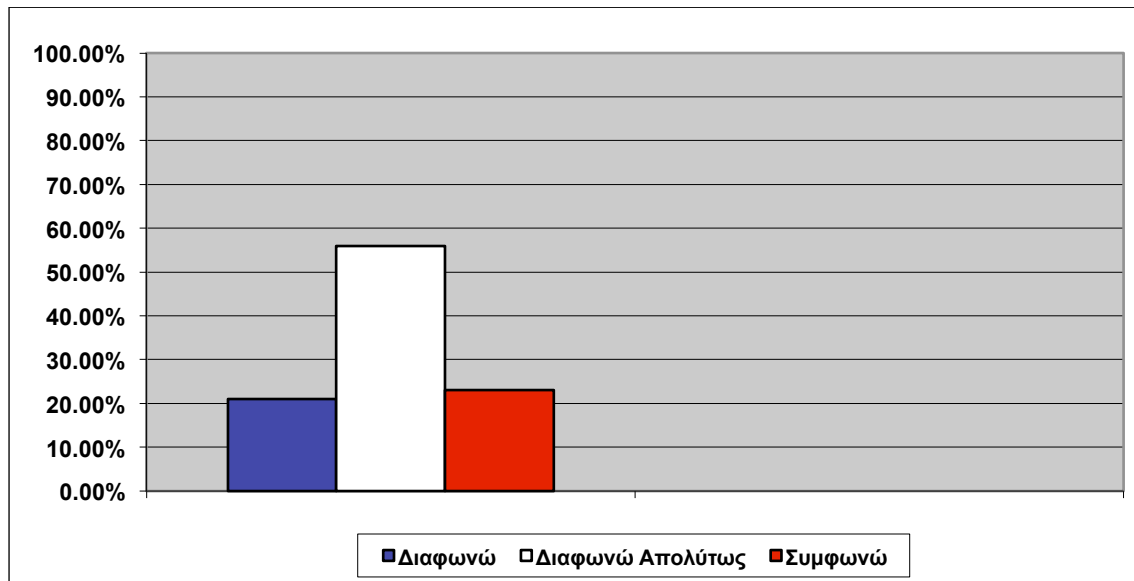
Έχει αυξηθεί σε σημαντικό βαθμό στις μέρες μας, χρειάζεται όμως αρκετά ακόμα ώστε να βελτιωθεί σημαντικά

Σχετικά με το γεγονός ότι η η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού* έχει αυξηθεί σε σημαντικό βαθμό στις μέρες μας, ένα ποσοστό 57% συμφωνεί και ένα 43% συμφωνεί απολύτως με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 6^η

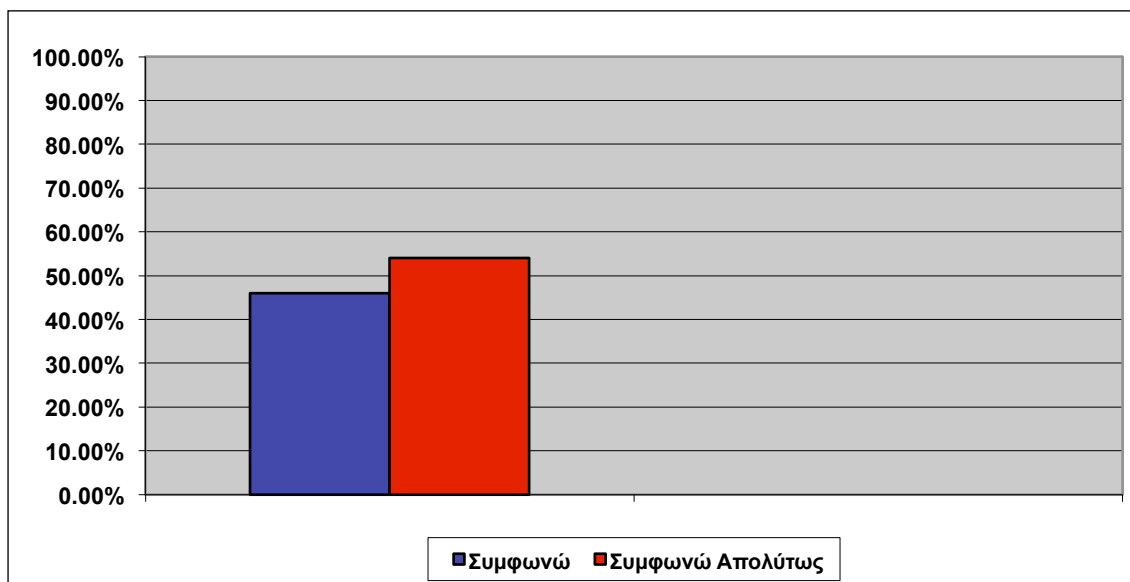
Μου είναι αδιάφορη

Σχετικά με το γεγονός ότι η η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού* μου είναι αδιάφορη, ένα ποσοστό 21% διαφωνεί, ένα ποσοστό 56% διαφωνεί απολύτως και ένα ποσοστό 23% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

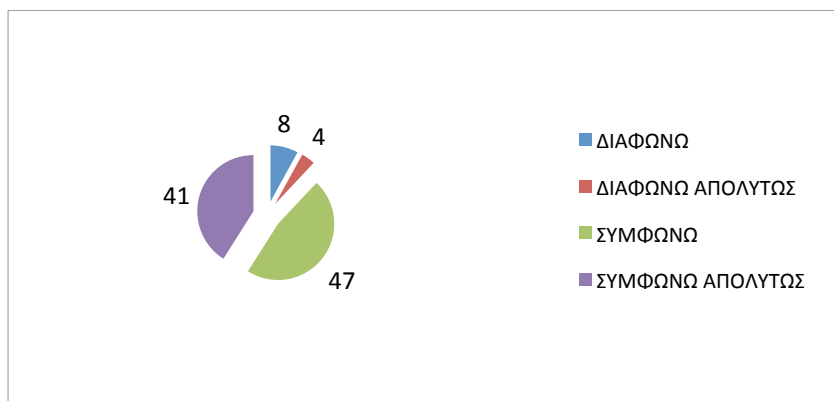
Ερώτηση 7^η

Είναι αναγκαιότητα γιατί μπορεί να βοηθήσει τους τοπικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους πολίτες να έχουν περισσότερα έσοδα μέσω της δραστηριοποίησης τους στο τουρισμό

Σχετικά με το γεγονός ότι η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού* είναι αναγκαιότητα γιατί μπορεί να βοηθήσει τους τοπικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους πολίτες να έχουν περισσότερα έσοδα μέσω της δραστηριοποίησης τους στο τουρισμό, ένα ποσοστό 46% συμφωνεί και ένα 54% συμφωνεί απολύτως με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 8^η

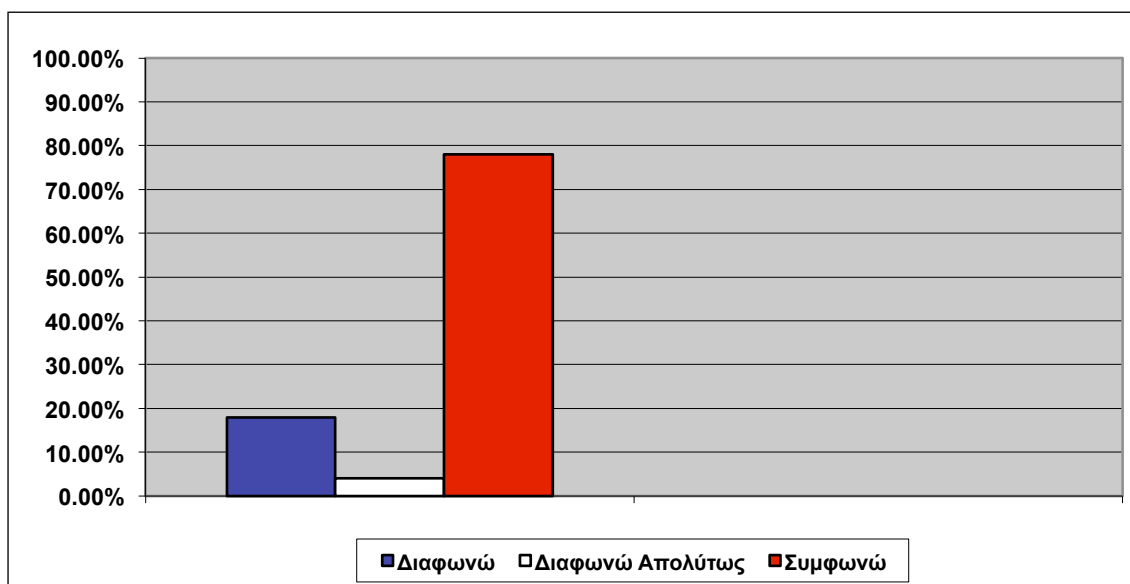

Σχετικά με το γεγονός ότι η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού*, πρέπει να επικεντρωθεί στις μεθόδους καλύτερης προώθησης του τουριστικού προϊόντος αγροτικών συνεταιρισμών μέσω του Μάρκετινγκ, διαφωνούν απολύτως το 4% των ερωτηθέντων, διαφωνούν απλά το 8%, συμφωνούν με την άποψη αυτή το 47% και συμφωνούν απολύτως το 41%.

Η Οικονομική Κρίση Μπορεί να Επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων για Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών

Ερώτηση 9^η

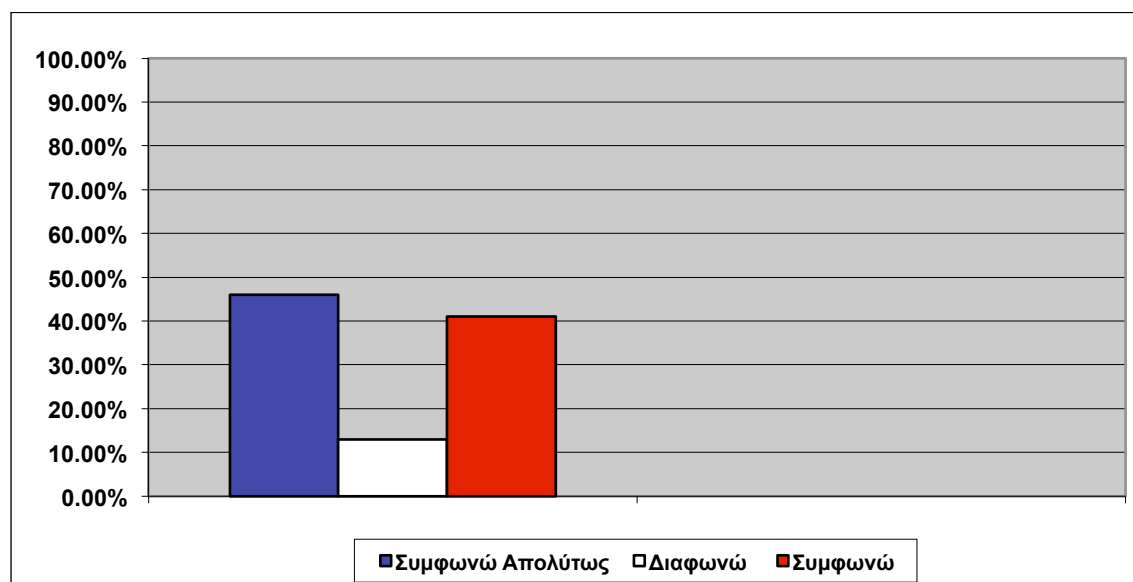
Αρνητικά με την μετακίνηση λιγότερων νέων τουριστών

Σχετικά με το γεγονός ότι η οικονομική κρίση μπορεί να επηρεάσει τη τουριστική κίνηση νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών*, αρνητικά με την μετακίνηση λιγότερων νέων τουριστών, ένα ποσοστό 18% διαφωνεί, ένα ποσοστό 4% διαφωνεί απολύτως και ένα ποσοστό 78% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 10^η

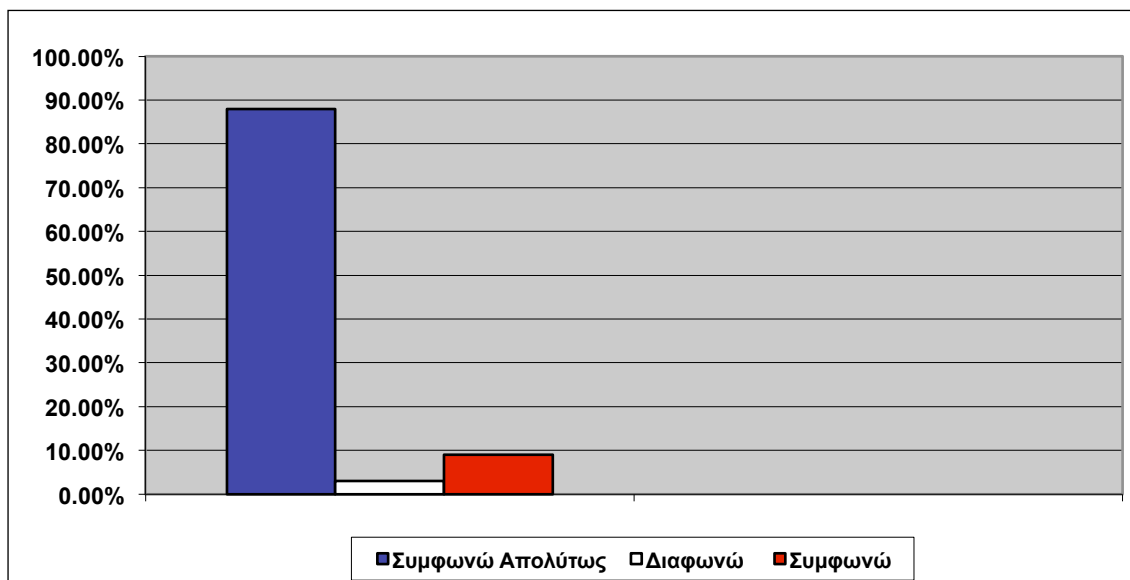
Αρνητικά με την λειτουργία λιγότερων αγροτουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών επιχειρήσεων λόγω χαμηλής προσέλευσης τουρισμού νέων

Σχετικά με το γεγονός ότι η Οικονομική Κρίση μπορεί να επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών* αρνητικά με την λειτουργία λιγότερων αγροτουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών επιχειρήσεων λόγω χαμηλής προσέλευσης τουρισμού νέων, ένα ποσοστό 46% συμφωνεί απολύτως, ένα ποσοστό 13% διαφωνεί και ένα ποσοστό 41% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 11^η

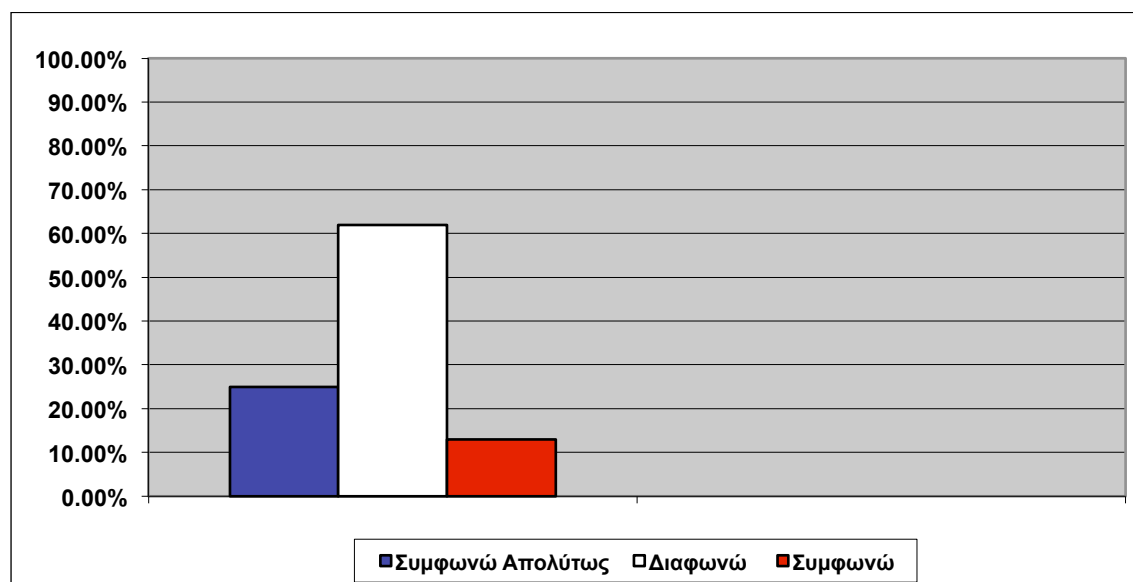
Αρνητικά και ως προς το εισόδημα των επιχειρηματιών στο τομέα του αγροτουρισμού

Σχετικά με το γεγονός ότι η οικονομική κρίση μπορεί να επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών* αρνητικά και ως προς το εισόδημα των επιχειρηματιών στο τομέα του αγροτουρισμού νέων ατόμων, ένα ποσοστό 88% συμφωνεί απολύτως, ένα ποσοστό 3% διαφωνεί και ένα ποσοστό 9% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 12^η

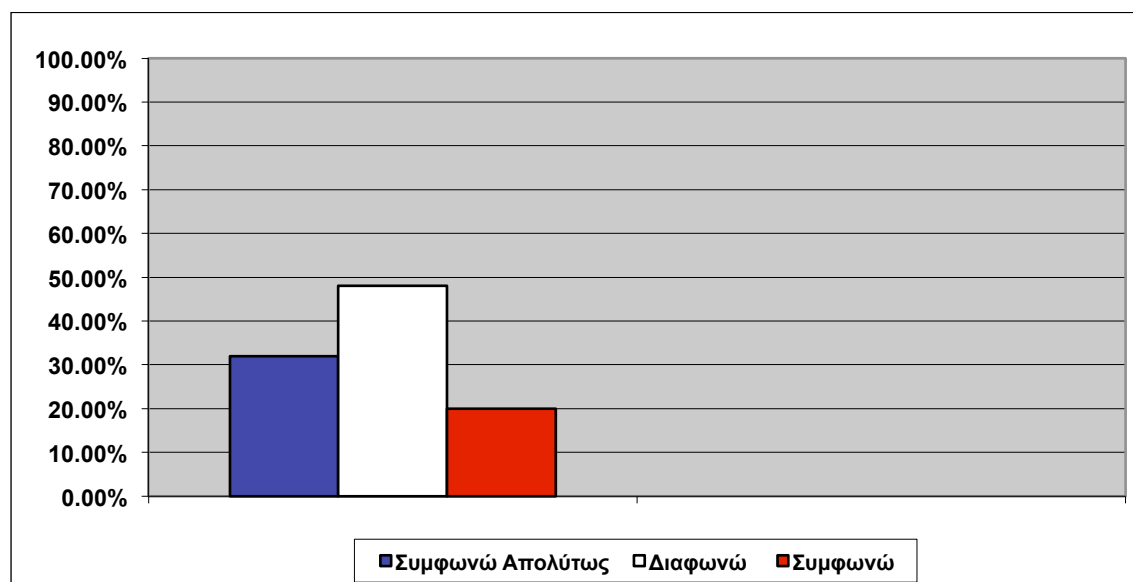
Θετικά αφού μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των τιμών των αγροτουριστικών προϊόντων και ποιοτικότερης εργασίας στους αγροτικούς συνεταιρισμούς

Σχετικά με το γεγονός ότι η Οικονομική Κρίση Μπορεί να Επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών* θετικά αφού μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των τιμών των αγροτουριστικών προϊόντων και ποιοτικότερης εργασίας στους αγροτικούς συνεταιρισμούς, ένα ποσοστό 25% συμφωνεί απολύτως, ένα ποσοστό 62% διαφωνεί και ένα ποσοστό 13% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 13^η

Θετικά αφού οι μειωμένες τιμές μπορούν να προσελκύσουν μεγαλύτερο αριθμό νέων σε ηλικία τουριστών σε αγροτικούς συνεταιρισμούς

Σχετικά με το γεγονός ότι η Οικονομική Κρίση Μπορεί να Επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων για *Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών*, θετικά αφού οι μειωμένες τιμές μπορούν να προσελκύσουν μεγαλύτερο αριθμό τουριστών νέων σε ηλικία τουριστών σε αγροτικούς συνεταιρισμούς, ένα ποσοστό 32% συμφωνεί απολύτως, ένα ποσοστό 48% διαφωνεί και ένα ποσοστό 20% συμφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Κεφάλαιο 7^ο – Συμπεράσματα – Προτάσεις

Ο Αγροτουρισμός είναι ειδική μορφή Τουρισμού Υπαίθρου, η οποία συνίσταται στο σύνολο των δραστηριοτήτων που συνδέονται με την αγροτική παραγωγή και το πολιτιστικό περιβάλλον των αγροτικών περιοχών, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και τοπική γαστρονομία, καθώς και την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας και εστίασης σε χώρους ενοποιημένους ή μη με αγροτικές εγκαταστάσεις ().

Κατά την 5η Προγραμματική Περίοδο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ), υλοποιεί παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού και γενικότερα τουρισμού, μέσω του Άξονα 3 «Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας» και του Άξονα 4 «Εφαρμογή της προσέγγισης Leader».

Αναφερόμενοι στα πλεονεκτήματα και τα οφέλη σχετικά, θα λέγαμε πως ο Αγροτουρισμός επιδιώκει τη δημιουργία θετικών κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων και ανταποκρίνεται στην ανάγκη των αγροτών να αποκτήσουν συμπληρωματικό εισόδημα απασχολούμενοι με τον τομέα των υπηρεσιών καθώς και στην ανάγκη των κατοίκων των αστικών κέντρων να επιστρέψουν στη φύση.

Ο Αγροτουρισμός αναπτύσσει την τοπική κοινωνία, συμβάλλει στη συνέχεια της παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων, διατηρεί τέχνες που διαφορετικά θα είχαν εξαφανισθεί, συμβάλλει στην αναβίωση εθίμων και παραδοσιακών εκδηλώσεων, στη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, αποτελεί ένα μέσο επικοινωνίας των απομονωμένων περιοχών με τα μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά και προσφέρει νέες προοπτικές ζωής στους νέους των περιοχών αυτών. Μέσω του Αγροτουρισμού προβάλλεται η πολιτιστική κληρονομιά, η μοναδικότητα της κάθε περιοχής.

Σημειώνεται επίσης πως ο Αγροτουρισμός προσφέρει στον επισκέπτη την ευκαιρία να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, την

πολιτιστική κληρονομιά κάθε περιοχής, με σεβασμό στο περιβάλλον και την παράδοση. Δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να έρθει σε επαφή με τη φύση και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει. Γενικότερα ο Αγροτουρισμός συμβάλλει στη:

- συμπλήρωση και βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
- βελτίωση της ποιότητας ζωής και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού
- συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στον τόπο διαμονής του
- βελτίωση και διάθεση των τοπικών αγροτικών και βιοτεχνικών προϊόντων
- προστασία του περιβάλλοντος
- διατήρηση, προβολή κι αξιοποίηση της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- βελτίωση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών
- ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, σκοπός της παρούσης μελέτης, ήταν η παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων που σχετίζονται με την καταγραφή των απόψεων ατόμων νέων σε ηλικία, σχετικά με την ανάπτυξη εσωτερικού τουρισμού νέων για ***Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών.***

Στις μέρες μας, ο όρος συνεταιρισμός παραπέμπει ουσιαστικά στην προβιομηχανική κοινωνία. Στην κοινωνία εκείνη όμως σήμερα, οι επαγγελματικοί αγώνες διεξάγονταν για τα συμφέροντα όλων όσων ασχολούνταν μ' ένα συγκεκριμένο κλάδο της οικονομίας και ουσιαστικά μ' ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, ανεξάρτητα ωστόσο από κοινωνική τάξη, δηλαδή τη θέση που κατείχαν στην επαγγελματική ιεραρχία, αφεντικά ή άλλοι τεχνίτες ή ακόμα και ανειδίκευτοι εργάτες.

Οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί είναι τα κατεξοχήν παραδείγματα γυναικείας επιχειρηματικότητας στην επαρχία. Τον τελευταίο καιρό ο κόσμος τους

προτιμάει, διότι χρησιμοποιούν αγνές, βιολογικές πρώτες ύλες και νιώθουν σαν να παίρνουν πράγματα από την γαϊά τους στο χωριό. Τα στατιστικά στοιχεία αποδεικνύουν περίτρανα την στροφή στα παραδοσιακά προϊόντα, εφόσον το 1999 υπήρχαν 90 συνεταιρισμοί και σήμερα έχουν ξεπεράσει τους 120 (Κολύρης, 2003).

Τέλος σημειώνεται πως η ενασχόληση των γυναικών με τον αγροτουρισμό συμβάλλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας, στην τοπική ανάπτυξη, την ενίσχυση της θέσης της γυναίκας, την κοινωνική της καταξίωση, τον σεβασμό στα ήθη και τα έθιμα και τέλος βοηθά στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής. Σήμερα λειτουργούν στη χώρα μας 110 γυναικείοι συνεταιρισμοί. Από αυτούς οι 10 περίπου λειτουργούν σε ικανοποιητικό βαθμό, ενώ οι υπόλοιποι φυτοζωούν. Οι γυναικείοι οργανισμοί αναλαμβάνουν μεγαλύτερους κινδύνους από άλλους συνεταιρισμούς. Συχνά, οι γυναίκες αποτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αγροτικό τομέα, ακόμα και να μείνουν εκεί. Αυτό λειτουργεί ανασταλτικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη του αγροτικού τομέα (Γιδαράκου, 2005, Κλαδιανού-Παπαδάκη, 2005).

Βιβλιογραφία

- ❖ Ανδριώτης, Κ. 2005. *Τουριστική Ανάπτυξη & Σχεδιασμός*. Εκδόσεις Σταμούλη. Αθήνα
- ❖ Βαγιονής Ν. 2002. *Η εξέλιξη του φαινομένου του τουρισμού διαχρονικά, Στόχοι, Πολιτικές και μέσα προώθησης του Τουρισμού στην Ελλάδα*, Ημερίδα Σ.Τ.Ε, Ρόδος
- ❖ Βαρβαρέσος, Σ. 2000, *Τουρισμός*. Εκδόσεις Προπομπός
- ❖ Βαρβαρέσου, Στ., 2005, “*Τουρισμός, έννοιες, μεγέθη, δομές*”, Εκδόσεις Σακουλά
- ❖ Βελισσαρίου Ε., 2002, “*Μάνατζμεντ Ειδικών και Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού*, από το πρόγραμμα σπουδών *Διοίκηση Τουρισμού και Τουριστικών Επιχειρήσεων*” (τόμος Δ’), Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα
- ❖ Γεωργιάδης, Α., (2000), Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας. Leasing, factoring, forfeiting, franchising, 4η Έκδοση, Εκδόσεις Σάκουλα
- ❖ Γιδαράκου, Ι (2005), Γυναικεία συνεταιριστική επιχειρηματικότητα: Θεωρία και πρακτική, Εισήγηση στην Ημερίδα: Γυναικεία συνεταιριστική Επιχειρηματικότητα του ελληνικού αγροτικού χώρου, 2 Νοεμβρίου 2005, ΙΣΕΜ, Αθήνα
- ❖ Ηγουμενάκης Ν.Γ., Κραβαρίτης Κ.Ν & Λύτρας Π.Ν, 1999. *Εισαγωγή στον τουρισμό*, Εκδόσεις Interbooks. Αθήνα.
- ❖ Κλαδιανού-Παπαδάκη, (2005), Γυναικεία συνεταιριστική επιχειρηματικότητα: Παραδείγματα καλών πρακτικών, Εισήγηση στην Ημερίδα: Γυναικεία συνεταιριστική Επιχειρηματικότητα του ελληνικού αγροτικού χώρου, 2 Νοεμβρίου 2005, ΙΣΕΜ, Αθήνα
- ❖ Κολύρης, Π. (2003), Συνεταιριστική Ιδέα και Επιχειρηματικότητα στα πλαίσια της Ε.Ε., ΙΣΕΜ, Αθήνα
- ❖ Κλήμης, Α. Ν. (1991), *Οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα*, τόμος 3, εκδ. Α. Ν. Κλήμη, Αθήνα

- ❖ Κυριαζόπουλος Π., Σαμαντά Ε. 2011, *Μεθοδολογία Έρευνας Εκπόνησης Διπλωματικών Εργασιών*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.
- ❖ Πατσουράτης Β., 2002. *Η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος*. Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων Αθήνα.
- ❖ Σιτάρας Θ. & Τζένος, Χ. 2004 *Μάρκετινγκ τουρισμού και ποιοτική εξυπηρέτηση*, Εκδόσεις Interbooks
- ❖ Τσάρτας, Π., 1996, “*Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι : κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον τουρισμό*”, Εκδόσεις Σταμούλη
- ❖ Ζαχαράτος Γ., Τσάρτας Π., 2008, Τόμος Γ’, “*Τουριστικός Τομέας*”, Έκδοση για Ε.Α.Π.
- ❖ Μπουραντάς Δ., Παπαλεξανδρή Ν., 1998, “*Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων*”, εκδόσεις Μένου, Αθήνα
- ❖ Καζάζης Ν., 2000, “*Αποτελεσματικό Μάρκετινγκ για κερδοφόρες πωλήσεις*”, εκδόσεις Σταμούλης
- ❖ Κοκκώσης, Χ, Τσάρτας, Π., 2001, “*Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*”, Εκδόσεις Κριτική
- ❖ Σφακιανάκης Μ., 2004, “*Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού*”, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα
- ❖ Χρήστου Ευαγ., 1999, “*Έρευνα Τουριστικής Αγοράς*”, εκδόσεις interbooks, Αθήνα
- ❖ Λογοθέτη, Χ., 1997, “*Τουρισμός και βιώσιμη ανάπτυξη*”, Εκδόσεις Σακκουλά
- ❖ Χρήστου Ευαγ., 1999, “*Έρευνα Τουριστικής Αγοράς*”, εκδόσεις interbooks, Αθήνα
- ❖ Λογοθέτη, Χ., 2009, “*Δίκαιο της τουριστικής βιομηχανίας*”, Εκδόσεις Σακκουλά
- ❖ Τσίτουρα, Αν., 2009, “*Η εποχικότητα του τουρισμού στην Ελλάδα και τις ανταγωνίστριες χώρες*”, έκδοση ΙΤΕΠ
- ❖ Κοκκώσης, Χ, Τσάρτας, Π., 2005, “*Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*”, Εκδόσεις Κριτική
- ❖ Σφακιανάκης Μ., 2000, “*Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού*”, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα
- ❖ Χαζάκης, Κ (2001) Στρατηγικές εταιρικής συνεργασίας στον 21ο αιώνα, η λογική της συγκρότησης κοινών επιχειρήσεων (joint ventures), Επιστημονική Επιθεώρηση Διεθνούς Οικονομίας και Πολιτικής «Αγορά Χωρίς Σύνορα», Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ), Τόμος 7, τεύχος 2

- ❖ Χρήστου Ευαγ., 1999, “Έρευνα Τουριστικής Αγοράς”, εκδόσεις interbooks, Αθήνα
- ❖ Μπουρδή Μ., Ευσταθίου, Π., Καπέλλας, Στ., 2003, “Λειτουργίες Τουριστικών Γραφείων”, Αθήνα, ΥΠΕΠΘ, ΟΕΔΒ
- ❖ Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, 2011, Στοιχεία Κατηγοριοποίησης Ξενοδοχείων
- ❖ Ι.Τ.Ξ.Ε., «Ανάπτυξη χειμερινού τουρισμού, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και νέες μορφές τουρισμού», Α΄ & Β΄ Τεύχος, Σεπτέμβριος 2010
- ❖ Ι.Τ.Ξ.Ε., «Ανάπτυξη χειμερινού τουρισμού, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και νέες μορφές τουρισμού», Α΄ & Β΄ Τεύχος, Σεπτέμβριος 2011
- ❖ Ι.Τ.Ξ.Ε., «Ανάπτυξη χειμερινού τουρισμού, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και νέες μορφές τουρισμού», Α΄ & Β΄ Τεύχος, Σεπτέμβριος 2012
- ❖ www.gnto.gr
- ❖ www.agrotravel.gr
- ❖ www.agrotourism.gr
- ❖ www.agrisport.com

Παράρτημα Νο.1 – Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Κλίμακα Επιλογής Απαντήσεων – Συμφωνώ / Συμφωνώ Πολύ / Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ / Διαφωνώ / Διαφωνώ Πολύ

Η Μετακίνηση Εσωτερικού Τουρισμού των Νέων για Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού

Ερώτηση 4^η

Θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε να προωθεί τις τοπικές παραδόσεις και τα σχετικά τουριστικά τοπία του κάθε τόπου

Ερώτηση 5^η

Έχει αυξηθεί σε σημαντικό βαθμό στις μέρες μας, χρειάζεται όμως αρκετά ακόμα ώστε να βελτιωθεί σημαντικά

Ερώτηση 6^η

Μου είναι αδιάφορη

Ερώτηση 7^η

Είναι αναγκαιότητα γιατί μπορεί να βοηθήσει τους τοπικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους πολίτες να έχουν περισσότερα έσοδα μέσω της δραστηριοποίησης τους στο τουρισμό

Ερώτηση 8^η

Η Οικονομική Κρίση Μπορεί να Επηρεάσει τη Τουριστική Κίνηση Νέων για Τουριστικές Δραστηριότητες Αγροτουρισμού και Συνεπώς την Λειτουργία Αγροτουριστικών Συνεταιρισμών

Ερώτηση 9^η

Αρνητικά με την μετακίνηση λιγότερων νέων τουριστών

Ερώτηση 10^η

Αρνητικά με την λειτουργία λιγότερων αγροτουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών επιχειρήσεων λόγω χαμηλής προσέλευσης τουρισμού νέων

Ερώτηση 11^η

Αρνητικά και ως προς το εισόδημα των επιχειρηματιών στο τομέα του αγροτουρισμού

Ερώτηση 12^η

Θετικά αφού μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των τιμών των αγροτουριστικών προϊόντων και ποιοτικότερης εργασίας στους αγροτικούς συνεταιρισμούς

Ερώτηση 13^η

Θετικά αφού οι μειωμένες τιμές μπορούν να προσελκύσουν μεγαλύτερο αριθμό νέων σε ηλικία τουριστών σε αγροτικούς συνεταιρισμούς